

Octavo pro Sulmona produciunt collatio 2532. de ecclesia Sulmonen. tanquam de Cathedrali Ecclesia.

A respondetur hanc collationem dedisse causam licit. quae postea in sumptis anno 1538. & tamen hoc ad precedentiam non pertinet.

Nondum dicitur statum Cathedralis Sulmonensis, quia Capitulum ejus ecclesie sede vacante Vicarios Capitularis eligit. Qui quidem actus fieri non potest nisi a Capitulo Cathedralis Ecclesiae: & hinc statum Cathedralium deduxit Rota in causa Verellen. Vnitatis Capituli 12. Janii 1598. coram Penia.

Ceterum respondetur eodem modo hos actus electionis factos fuisse ab anno 1571. & sic post motam litem, quae in Rota initium habuit anno 1539. coram Episcopo 1572. & in Sac. Congregatione 1577.

Decimo produciuntur plures scripturae, ex quibus colligitur Capitulum Sulmonense cum Capitulo Valvenis de jure, & consuetudine habere jus eligendi Valvensem Episcopum.

At potest responderi ex jure eligendi Episcopum non probari statum Cathedralis Ecclesiae: tum quia Episcopi antiquitus eligebantur ab universo Clero, cap. Episcopi, & cap. Obsequium, 63. dist. Tum quia quotiescunque Ecclesia Cathedralis unitur cum Ecclesia Collegiata aequae principaliter, sic electio Praelati in Ecclesia Cathedrali per Collegium utriusque Ecclesiae nec per hujusmodi unionem Conventualis efficitur Cathedralis, ut in specie declarat Petr. de perus. de unione Ecclesiarum, cap. 129. vbi. Tertio, ut neutra subiciatur alteri, & Caccialap. in eod. tract. ar. 8. sub. num. 2. vbi. Si verum est Cathedrales.

Ultimo Canonici Sulmonenses ut evitent enunciativas litterarum Apostolicarum, pluribus conantur probare sub nomine Valven. Ecclesia comprehendit etiam Sulmonensem. Sed scripturae, quae produciuntur ad hoc probandum, sunt folia volantia, & nihil probant: & contrarium apparet concludenter ex innumeris ferè scripturis, etiam per eos productis, in quibus Ecclesia Valven. contra distinguitur ab Ecclesia Sulmonen. Et in specie ex dicta Bulla Innocentii VII. in qua Sulmo dicitur esse Valven. diocesis, & ex Bullis Lucii III. & Honorii III. quae carent omni suspitione tanquam subscriptae a Collegio Cardinalium, & recensent Ecclesiam S. Pamphili de Sulmonia tanquam Plebem Episcopatus Valvenis. Item anno 1541. Cum in Rota Canonici Sulmonenses pretendere se proprium habere Episcopatum, & ab eo denominandum esse Episcopum Valvensem, & Sulmonensem, a tali denominatione Episcopus fuit absolutus per sententiam Rotalem, quae in rem judicatam transit.

His omnibus accedit quod probationes Capituli Sulmonensis magis confunduntur, & conquisantur ex contrariis probationibus, & scripturis nunc primum productis a Capitulo Valvenis, & praesertim ex litteris Leonis IX. Nicolai II. Benedicti XI. & Joannis XXII. in summo, nam 7. quibus constat Ecclesiam S. Pelini semper fuisse Cathedralis, & solam illi primatum tenuisse: Ecclesiam verò S. Pamphili de Sulmona esse plebaniam seu Collegiatam diocesis Valven. sine diocesi, sine dote, sine dignitate. Et in specie advertunt Canonici Valves Pontificem, qui dixit sedem Episcopalem esse in Ecclesia S. Pelini, & Ecclesiam S. Pamphili de Sulmona esse plebem ejus diocesis, fuisse Innocentium VII. qui erat oriundus Sulmona, ac noverat ejus diocesis statum. Unde nullo modo hoc praedictum patriae intulisset illam inter Ecclesias inferiores recentendo, nisi verè talis fuisset praeterquam quod in omnibus scripturis, in quibus fit mentio de Ecclesia, aut Capitulo Sulmonen. semper praecedit Valvenis, atque ita observat Cancellaria. Et revera hoc saltem negari non potest quin statum Ecclesiae Valvenis sit undequaque limpida, & inconcusus; Sulmonenses verò Ecclesia turbida, & confusus: unde nihil proponitur quam obrem a decisio sit recedendum.

tate. Et in specie advertunt Canonici Valves Pontificem, qui dixit sedem Episcopalem esse in Ecclesia S. Pelini, & Ecclesiam S. Pamphili de Sulmona esse plebem ejus diocesis, fuisse Innocentium VII. qui erat oriundus Sulmona, ac noverat ejus diocesis statum. Unde nullo modo hoc praedictum patriae intulisset illam inter Ecclesias inferiores recentendo, nisi verè talis fuisset praeterquam quod in omnibus scripturis, in quibus fit mentio de Ecclesia, aut Capitulo Sulmonen. semper praecedit Valvenis, atque ita observat Cancellaria. Et revera hoc saltem negari non potest quin statum Ecclesiae Valvenis sit undequaque limpida, & inconcusus; Sulmonenses verò Ecclesia turbida, & confusus: unde nihil proponitur quam obrem a decisio sit recedendum.

DE MAIORITATE, & OBEDIENTIA.

Cap. Quod super his.

S Y M M A R I V M.

- 1 Abbat in diocesi Episcopi existentes tenentur accedere ad eius Synodum diocesanam si habeant populum, sicut sunt exempti.
2 Sacerdotes cogi possunt accedere ad Synodum Episcopi si eam habeant animarum, alias seu.
3 Clerici civitatis, & diocesis an quando teneantur accedere diocesanam Synodum.
4 Laicum ex causa potest ad Synodum vocari.
5 Synodo diocesana qui exempti intersse teneantur ex Concilio Tridentino.
6 Abbates habentes usum mitrae, & baculi, quorum Abbatia nec curam habent, nec conventum, non tenentur accedere ad Synodum Episcopi si populum non habeant, etiam si exempti non sint. Declaratur ibid.
7 Abbas potest per Vicarium Synodo interesse si per eum curam animarum exercat, & non per se ipsum.
8 Regulares omnes, qui vel Capitulum generalibus non subduntur, vel curam animarum exercent, cogi possunt ab Episcopo etiam sub poena excommunicationis venire ad Synodum, & illius decreta observare.
9 Fratres Capellani S. Ioannis Hierosolymitani curam animarum habentes tenentur Synodo Episcopi interesse.
10 Parochi nullius diocesis tenentur accedere ad Synodum illius Episcopi, qui ex Concilio Tridentino potest eos visitare.
11 Exempti alia exercentes utramque iurisdictionem non tenentur Synodo Episcopi interesse ratione Parochialis Ecclesiarum.
12 Abbates, & Monachi Parochialium retores, quorum exemptio confirmata fuit post Concilium Tridentinum, ad diocesanam Synodum accedere non tenentur.
13 Nec Sacerdotes, qui in aliena diocesi sumuntur obtinent beneficium, & ibi morantur.
14 Episcopus in diocesana Synodo, & Archiepiscopus

in Concilio provinciali an possint aliquid statuere adversus regularium privilegia.

Synodi Cracoviensis, & Gnesensis decreta circa regularium exemptionem an sustineantur. ibid. & num. seq. usque in fin.

15 Synodi Cracoviensis decreta contra regulares expenduntur.

16 Abbates, & Monachi an, & quando sint conveniendi coram Episcopo ex Concilio Provinciali Gnesensi à Sede Apostolica confirmato.

17 Regulares privilegia Apostolica sine licentia Papa renunciare non possunt.

18 Clericus sine licentia proprii Episcopi non potest subire se alieno, & illius iurisdictionem prorogare.

19 Consecratio conventus regularis coram Ordinario sublata sit ex privilegio Apostolico.

20 Regulares exempti sunt à iurisdictione Episcopi, etiam ratione contractus, & delicti.

Regulares tanquam specialiter exempti à iurisdictione Ordinarii non comprehenduntur in cap. Volentes, de privileg. lib. 6. nec in cap. 14. sess. 7. Concilii Tridentini. ibidem.

21 Regulares notorii, & cum scandalo extra claustra delinquentes quando ab Episcopo puniri possunt.

22 Regulares degentes extra claustra, si delinquant, puniri possunt ab Episcopo in actu visitationis tantum.

23 Regularium privilegia in casibus non exceptis preservantur à Concilio Tridentino. & num. seq.

24 Concilium provinciale non potest quidquam statuere contra Concilium generale, nec contra regularium privilegia. & num. 28.

25 Concilium provinciale non potest super regularium exemptionibus statuere etiam illud idem, quod Concilium Tridentinum statuit.

26 Episcopi in Synodo non possunt quidquam statuere, quod obicit canonicis infirmitas.

27 Concilii provincialis Gnesensis decreta contra regularium exemptionem expenduntur.

28 Privilegia regularium irrevocabilitate ab Episcopo cassandi debent.

29 Regulares sunt Coadiutores Episcoporum in iis, quae ad salutem pertinent animarum.

QUOD SUPER HIS Abbates & Sacerdotes, qui sunt diocesani Episcopi, ad eius Synodum venire, & eidem obedire per censuram ecclesiasticam compelluntur. Hoc dicit, secundum Cardin. & Abb. vel plenius secundum Abbates, & Sacerdotes diocesani lege subiecti coguntur venire ad Synodum, & debitam obedientiam, & reverentiam exhibere, dummodo ibi non sit aliquid statuendum, quod canonicis sit inimicum. Ponit dictum cum inclusa limitatione, ibi. Dummodo, sed formaliter non dividitur.

Nota primo ad Synodum Episcopi teneri accedere Abbates, & Sacerdotes eidem lege diocesana subiectos, id est in diocesi Episcopi existentes, accipitur enim hic lex diocesana generaliter, ut comprehendat etiam legem iurisdictionis, secundum Cardin. num. 2. in 2. oppos. post Hugon. & Abb. Antiqu. Unde Io. Andr. Anton. de Butr. & Petr. de Anchar. sic sumunt simpliciter hanc Decretalem, videlicet: subditi Episcopi ad eius Synodum venire, & illi obedite coguntur.

Quod autem dictum est de Abbatibus, intellige de habentibus populum, de quibus loquitur c. Abbas, 18. qu. 2. His enim propter populum tenentur accedere etiam si sint exempti, secundum Innoc. hic in prius. per 6. Ex ore, infra. de privi. Sed alii populum non habentes non tenentur, cap. Episcopus, 18. dist. 5. fin. 18. qu. 2. gloss. 1. hic Innocent. in princ. Host. mon. Ioan. Andr. num. 5. Butr. eod. num. 5. Cardin. nu. 2. in 1. oppos. & alii communiter.

Rursus quod dictum est de Sacerdotibus, intellige de Curatis: nam alii curam non habentes non subijciuntur legi diocetanae, cum non habeant ecclesias, quarum ratione teneantur ad Cathedralium, & ad quartam decimam, & similia, ut in cap. Congruente; de off. ordin. & ideo cogi non possunt venire ad Synodum, secundum Ioan. Andr. hic numero 2. Butr. num. 8. & Cardin. numero 2. in 3. oppos. & idem dicendum de Sacerdotibus obtinentibus beneficia simplicia; nam etsi etiam tales subint visitationi Episcopi c. fin. de cens. tamen sufficit ut accedant Curati, qui postea populo publicant statuta synodalia, secundum Card. Verum Abb. in 1. notis. declarat hoc procedere: si in synodo esset agendum aliquid animarum curam, vel statum ecclesiarum concernens: tunc enim accedere non tenentur nisi Curati. At fecus esset si Episcopus in synodo procedere vellet ad morum reformationem, vel ut aliquid statuendum concernens totum Clerum, quia tunc omnes Clerici civitatis, & diocesis tenerentur accedere, ita tamen ut ecclesiae debita servitia non subtrahantur. Nec mirum, quia etiam laicus ex causa potest ad Synodum vocari, ut in cap. fin. 18. dist. & ita secundum Abb. potest intelligi Innoc. in c. Grave, de proben. dum dicit totum Clerum civitatis & diocesis debere accedere ad Synodum episcopalem.

Hodie decreto Concilii Tridentini in cap. 2. sess. 24. sancitum est: ut ad Synodum diocesanam exempti, etiam omnes, qui alias cessante exemptione interesse deberent, nec Capitulis generalibus subduntur, accedere teneantur: ratione tamen Parochialium, & aliarum secularium ecclesiarum etiam annexarum debentium, qui illarum curam gerunt, quicumque illi sint, Synodo interesse.

Potro Abbates habentes usum mitrae, & baculi, quorum Abbatia nec curam habent, nec conventum, S. Congregatio Trid. Concilii interpretis censuit non teneri accedere ad Synodum diocesanam, si populum non habeant, etiam si exempti non sint, nisi aliqua rationalis causa adesses, vel consuetudo invaluerit, ut accederent.

Et cum quereretur an Abbas Monachus, cuius monasterio vel ecclesiae imminet cura animarum, cui facit deservire per Vicarium sacularum ab Episcopo loci approbatum, teneatur accedere ad Synodum ipsius Episcopi per seipsum, vel si faciat mittere dictum Vicarium: responsum est sufficere, cum cura animarum per ipsum Vicarium exercere abbatem.

Item responsum abbatem S. Matthei, cui incumbit cura animarum personarum secularium, teneri & compelli posse tam ipsum quam Rectorem S. Therami Ecclesiae annexa accedere ad Synodum.

nodam diocesanam Archiepiscopi Ianuensis quamvis exempti essent, atque observare in eadem synodo statuta, perinde atque alios non exemptos.

Et generaliter decisum est, Regulares omnes, qui vel Capitulis generalibus non subduntur, vel curam animarum exercent, teneri, & cogi posse accedere ad Synodum diocesanam sub pena privationis vocis activae, & passivae ipso facto incurrenda, aliisque penis arbitrio Episcoporum etiam excommunicationis, adeo ut jus declarandi, & penas imponendi ad Episcopos exemptione non obtinente pertineat. Item jus esse Episcopis dictos regulares, qui nullis Capitulis subduntur, absolute cogere ad synodi observationem: Alios vero curam animarum exercentes ad servanda ea, quae fuerint decreta circa ipsam curam & administrationem Sacramentorum.

Item Fratres Capellanos S. Ioannis Hierosolymitani habentes curam animarum teneri accedere ad Synodum diocesanam, censuit S. Congregatio.

Quinimo consultu an Rectores, qui sunt nullius diocesis, teneantur accedere ad Synodum diocesanam illius Episcopi, qui tanquam proximior potest eos visitare; respondit teneri, quia cum Episcopus ius habeat eos visitandi, frustra viderentur visitare, nisi prius ad Synodum vocati, & instructi essent eorum omnium, quae scire eos oportet.

Uerum suborta dubitatione an exempti, qui actu exercent utramque jurisdictionem spirituales, & temporalem in Parochias, & Parochianos, iuxta cap. 11. sess. 25. de regul. teneantur ratione Parochialium ecclesiarum Synodo Episcopi interesse; Sacra Congregatio censuit non teneri.

Item Abbates, & Monachi S. sophiae negabant vel accedere ad synodum diocesanam Episcopi Beneventani, allegantes eorum privilegia à Pio V. confirmata, quibus ab hoc onere eximebantur, etiam Rectores essent Parochialium ecclesiarum dicto monasterio subiectarum. Contra Archiepiscopus eos compellere volebat ad accedendum, ex quo post Concilium per decreta, & septem annos non obstantibus privilegiis, Monachi ipsi Rectores semper ad Synodum diocesanam accesserant. Et cum utraque pars S. Congregationem Concilii hac de re consulisset, Congregatio censuit non teneri hos Monachos accedere ad Synodum, quia privilegia expressè disponentia de hoc fuerunt à Pio V. post Concilium confirmata, quo casu censetur derogasse Concilio, tantò magis, cum unicam exceptionem fecerit de visitatione faciendi ex Concilio, quod arguit in reliquis Concilio derogatum. Hac de Abbatis, & Sacerdotibus curam animarum habentibus.

Quo verò ad alios, cum Nicolaus Georgius diocesis Comensis Sacerdos conquestus esset apud S. Congregationem Concilii, quod licet in dicta diocesi nullum beneficium haberet, & jam decem annos extra eam commoratus, beneficia in aliena diocesi obtinisset; suspensus fuisset ab Episcopo eo, quod ad ejus diocesanam synodum non accessisset: S. Congregatio censuit hic Presbyter tunc non obtinebat aliquod be-

neficium in diocesi Comensi, non potuisse Episcopum illum suspendere, quia non comparuerit in Synodo, si in aliena diocesi tunc manebat, & beneficium obtinebat: ideo tollendam esse ab Episcopo suspensionem.

Quae omnia ut vides consonant cum dispositione sacrorum Canonum, & dictis Doctorum hic.

Quid autem dicendum de Penitentiario Cathedralis Ecclesiae, an scilicet sit admittendus in Synodo diocesana, scripsi in cap. Grave, a. n. 9. usque in finem, infra de praeb. ubi plene videas.

Secundo nota ex littera in vers. Dammodo, Episcopum non posse etiam in Synodo quidquam statuere contra canones: & ad hoc quod dicitur à Doctoribus, de quo dicam plenè in questione sequenti praesertim num. 26.

Q. V. E. R. O, An Episcopus in diocesana synodo, & Archiepiscopus in Concilio provinciali possint aliquid statuere adversus regularium privilegia, Anvè sustineantur decreta synodi Cracovien. & Gnesnen, super exemptione Regularium

Episcopus Cracovienis in diocesana Synodo mensibus praeteritis habita decrevit inter cetera, ut Abbates, & Praepositi regulares, id est ordinum non medicantium, forum habeant in episcopali audientia, hoc est indistinctè eorum Episcopo conveniantur: Alii autem regulares medicantium ordinum possint ab Episcopo iudicari ratione rei, contractus, & delicti iuxta Constitutionem Innocentii IV. in Concilio Lugdunen, editam, quae incipit, *Volemes*, innovatam per Concilium Tridentinum in cap. 14. sess. 7. Et cum deinde actum esset de his decretis inferendis in provinciali Synodo Gnesneni postea habita, obtentum quidem fuit à Regularibus, ut ea decreta expungerentur ex synodo, in qua inserta jam fuerant. Sed tamen Episcopo Cracovienis acriter urgente, decretum fuit (Abbatibus magnopere reclamantibus) ut salva esset regularium exemptio, praeterquam in his, quae sacris canonibus, & consuetudinibus adversantur. Et quamvis Abbates influissent, Concilii decreta ut in eo capite adderentur verba, *salva Sedis Apostolica privilegia*: nihil tamen obtinuerunt, reclamante scilicet Cracovienis Episcopo.

Quod pertinet ad Synodum diocesanam Cracoviensem decretum superius propositum duas habet partes. In prima absolute supponit Abbates Episcopi jurisdictioni, & hac in parte Episcopus duobus modis conatur tueri suum decretum synodale. Primo, quia in Synodo provinciali illius Regni paulò ante celebrata, & confirmata à Paulo V. ex sententia S. Congregationis Concilii statutum est, ut infra, videlicet iudicium nationis exigit, ut qui in Ecclesia Dei, vel ob officii excellentiam, vel religionis, vitæque tranquillioris statum sublimiori loco positi sunt, peculiari quoque praeter ceteris modo in eorum occurrentibus tractentur negotiis. Proponentibus itaque dominis Abbatibus diversorum ordinum provinciae huius, statuit & decrevit synodus, quòd de cetero coram locorum Ordinariis ipsis, aut coram specialibus commissariis conveniantur, Quo quidem decreto contendit Episcopus subla-

ta

ta

sublatam in Regno Poloniae Abbatum, & Monachorum exemptionem.

Alii autem hoc decretum literaliter interpretantur: nam Praepositus Corporis Christi Casimirii, qui eidem Synodo interfuit, putat illud non esse intelligendum nisi in causis, in quibus exempti possunt coram Ordinariis conveniri, ita ut propterea editu fuerit in favorem exemptorum, declarandos eos in illis causis, in quibus subfunt Ordinariis, non debere tamen remitti ad quemcumque officialem, sed ab ipsismet Episcopis, vel eorum specialibus Commissariis esse iudicandos. Atque hoc iudicant illa verba proemii iudicium rationis exigit, ut qui sublimiori loco positi sunt, peculiari etiam modo tractentur, & Atque alia sequentia, coram Ordinariis ipsis, aut coram specialibus Commissariis conveniantur. Et cum decretum enunciatur editum Abbatibus proponentibus, non est credendum Abbates ipsos proposuisse Synodo, ut eos submitteret jurisdictioni Episcoporum. Nuntius vero a politolis putavit decretum non loqui de Abbatibus, & Monachis exemptis, cum hac qualitas exemptionis ibi non exprimitur.

De quibus cum aliis actum fuerit in S. Congregatione Concilii re ad eundem Paulum V. delata, Sanctitas sua, die 9. Iulii, 1618, mandavit dari litteras ad Nuntium, quibus si significaretur ex deductis ab ipso praehensione Episcopi Cracovienis & aliorum Episcoporum non subfiteri, sed ante quam alio remedio uteretur ageret cum ipsis Episcopis, & eos moneat ad petendam à Sede Apostolica determinationem; ac praeterea ageret cum Serenissimo Rege, atque illius sentiam exquireret.

Secundus modus, quo Episcopus Cracovienis conatur defendere decretum Synodale, est consuetudo, secundum quam à ducentis annis asserit se cognosse Abbatum Regularium causas, adeo ut ipsimet iam jurisdictionem ordinariam recognoscant: sed in suis litteris semper loquitur de Abbatibus non exemptis.

Nuntius Apostolicus anno 1618, quando de hac ipsa exemptione actum fuit, suis litteris testatus est praeteritis temporibus varè fuisse observatum Monachos fuisse admodum segnes, & negligentes in sua exemptione tuenda, ita ut quidam Abbas Gnesnenis apertè falsus fuerit se exemptionem perdidisse, atque Episcopo Cracovienis esse subiectum.

Quae tamen negligentia, imò etiam ipsa exemptionis renunciatio Romanorum Pontificum privilegiis, quibus Regulares immediatè Sedi apostolice subijciuntur, nullum intulit praedictum, ut est text in c. *Cum tempore*, & ibi Abb. in *5. notab. de arbit.* Ad idem text. in cap. 2. de integ. restit. & in cap. *Cum olim*, il secondo, de privi. Et ita plenè consuluit Paul. de Castr. conf. 432. *Videatur dicendum*, num. 3. & seq. lib. 1. ubi pluribus ostendit Regulares, nec tacite, nec expressè posse suis privilegiis renunciare, & processus fabricatos in curia Episcopali contra Monachos renunciantes, esse ipso iure nullos. Et idem respondit Roman. conf. 360. circa primam, num. 19. generaliter enim nemini licet alieni iudicis jurisdictionem prorogare etiam tacite non opponendo de electione fori, gloss. *Communiter* approbata in l. *Si convenit*, in

ver. stare, ff. *De iurisdict. omn. iud.* Maran. de *ordin. iudic.* in 4. par. numero 13. Sic videmus nec Clericum sine proprii Episcopi licentia posse subijcere se alieno, & eius jurisdictione prorogare, cap. *Significasti*, de foro comper. Angel in l. *fin. num. 4. de constit. princip.* Soccin. post Innoc. Archid. & alios conf. 87. *Videatur*, num. 3. lib. 3. Maran. ubi supra num. 20. Ratio, quia ex conseqente obellet iuri, ac favori proprii Episcopi, secundum Abb. in d. cap. *Significasti*, numero 9. Et per illum textum Abb. in c. *Grave*, num. 3. de off. *Ordin.* dicit exemptum etiam velle non posse se submittere jurisdictioni Ordinarii sine licentia Papae, ut illius, cui subest. Et allegat Ioan. Andr. in reg. scienti, de regul. iur. lib. 6. in *Mercurial.* Quinimo ob praedictam rationem praedicti alieni ne in una quidem causa potest Regularis etiam indirecè exemptioni renuciare, ut not. idem Abb. in cap. *Si terra*, num. 5. de privi. Soccin. in d. c. *Significasti*, num. 40. de for. comper. & in cap. *receptus*, numero 69. de privi. Felin. in c. *P. & G. numero 13. de off. Dileg.* & in cap. *Cum olim*, num. 3. de rescript. Dec. in cap. primo de iud. in prima lect. num. 86. & in 2. lect. num. 64. Et quamvis Federic. de Sen videretur contrarium sentire conf. 14. *Monachus Petulinus*, num. 6. tamen non figit pedes, & sua dicta veluti dubia subijcit correctioni Patris, & illuminatoris juris Canonici Ioannis Andreae, quem dicit oppositum sentire in gloss. sua in Clem. *venit de sentent. excommunicat.* & tandem se retractat in 6. addit. & hanc partem contra Federicum amplectitur Rota apud Crefcen. decis. 3. de foro comper. & Gregor. XV. decis. 325. num. 23.

Consuetudo autem quatenus etiam capitur, eam habet difficultatem, quod cum Regulares ante privilegia subfissent Ordinariis jurisdictioni, praeterquam in concernentibus disciplinam Regularem, cap. *Abbas*, cap. *Abbas pro*, cap. *Si quis abbas*, & c. *Monasteria*, c. *quasi 2.* Consuetudo conveniendi eos coram Ordinariis, cum esset iuri communi conformis, nihil aliud erat, quam iuris communis observantia. Ideoque sublato iure communi ex privilegiis Regularium, sublata etiam fuit consuetudo illi conformis, gloss. in cap. 1. in ver. *Falsi*, vers. *Item probò id evidentiissima ratione*, de Constit. lib. 6. Ioan. Andr. Gemin. *n. char.* & alii in c. *un. de Cler. coning.* eodem lib. & alii in causa Mediolanen privilegii fori animadvertit Sac. Congregatio, praeterquam quod Regularium privilegia habent derogationes consuetudinibus etiam immemorabilibus. Item habent clausulas derogatorias amplissimas & decreta irritantia, quae inficiunt ritulum, possessionem, ut de clausula decreti decidit Rota decis. 2. de rescript. *Spol. in Antiqu.* & decis. 11. & 12. de caus. posses. & propriet. itidem in Antiquis *Reclam.* decis. 322. & decis. 536. *Callador* decis. 1. & decis. 2. de rescript. *Spoliar.* qui fuit hoc probat Put. decis. 99. par. 1. & decis. 27. part. 2. Rota diversè decis. 99. par. 3. lib. 1. Et nihilominus probanda esset scientia, & patientia Summi Pontificis, secundum communem Canonistarum opinionem in procemio Clementinarum, ubi in specie Card. *S. v. n. versitati*, num. 3. Gloss. *Hofstien.* Abb. & DD. in cap. *fin. de consus.* Put. d. decis. 1. Imò Rota relinquit propter decretum irritans non posse allegari

non usum, neque usum contrarium, ut apud Cassad. decis. 2. de referat & decis. 11. num. 5. super regulis Cancellariae, & Verall. decis. 134. part. 3.

His accedit quod Regulares consueverunt crebro obtinere à Summis Pontificibus suorum privilegiorum confirmationes, atque innovationes, quibus qualicumque præscriptio, si capta fuit, interrumpitur, si completa, tollitur per derogationem in iisdem confirmationibus appositam, ut per Felin. in cap. Cum non liceat, col. fm. de præscriptis.

20 In secunda parte decretum Synodi Cracoviensis supponit Regulares mendicantes jurisdictioni Episcopi non absolute: sed solum ratione rei, contractus, & delicti, & innitur Constitutioni Innocentii IV. in Concilio Lugdunensi edita, relata in cap. Volentes de privil. lib. 6. & innovata à Concil. Trid. cap. 14. sess. 7.

Sed hæc in parte Synodale decretum, omnino perimit mendicantium exemptionem, nam cum ipsi ex privilegiis Sedis Apostolicæ sint specialiter exempti ab Ordinariis jurisdictione, etiam ratione delicti commissi, vel contractus initi, aut rei sitæ, etiam extra locum exemptum, ut dixi plenissime in d. c. Tuorum infra de privileg. utique non comprehenduntur in ea Decretali, quæ nullo modo sustulit privilegia specialium exemptionum, nec aliquid novi juris induxit, sed tantum emanavit ad dirimendas antiquas alterationes super exemptionibus generalibus, declarando eas non habere locum in dictis tribus casibus delicti, contractus, & rei ut illic advertunt Archid. & Ioan. Mon. in princ. quos ceteri communitè sequuntur, & ex facto respondit Gemin. conf. 72. Et cum Regulares non comprehendantur in Constitutione d. c. Volentes, necessario sequitur, ut nec comprehendantur in decreto Concil. 6. 14. sess. 7. eandem Constitutionem innovare, quemadmodum olim re diligentissime examinata, declaravit S. Congregatio Concilii: nam cum esset dubitatum an Regulares degentes intra claustra, comprehenderentur in d. c. 14. uti ratione rei, contractus, & delicti possent coram Ordinariis locorum conveniri: sacra Congregatio censuit non comprehendendi.

21 Quod etiam colligitur ex decreto Conc. Trident. c. 14. sess. 25. de regul. & ex Constitutione Clementis VIII. ubi Regulares ratione delicti notorii commissi extra claustra, & sic in loco non exempto, non possunt puniri ab Episcopo, nisi Superioribus negligentibus post terminum eisdem ab Episcopo præfixum. Et si delictum non sit notorium, & cum scandalo, nullo modo puniri possunt. Ergo in ipsis non habet locum constit. d. cap. Volentes, alias enim pro delicto commissio extra claustra, subesset indistinctè Ordinariis jurisdictioni.

22 Præterea idem probatur in c. 3. sess. 6. ubi Regulares extra claustra degentes, & sic in loco non exempto, si delinquant, subiunguntur Episcopo tanquam Sedis Apostolicæ delegato in actu visitationis dumtaxat: verba enim illa punitionis, & correctionis Episcopi, intelliguntur de punitione, & correctione morum, cum regulentur, & restringantur à verbo visitari, quod immediate præcedit, qui intellectus colligitur

apertissime ex c. 4. sess. 14. ubi quæ statuta fuerant in d. c. 3. de Clericis exemptis tam secularibus, quam regularibus extra claustra degentibus, extenduntur quoad Clericos seculares tantum etiam extra visitationem, quod clarè innuit Concilium in d. c. 3. non statuisse nisi in actu visitationis; nam si etiam extra visitationem statuisse, supervacaneum fuisset illam dispositionem ampliare quoad Clericos seculares tantum etiam extra visitationem, atque ita decretum illud aliàs interpretata est sacra Congregatio. Ex illo igitur textu duo aperte colliguntur: alterum Regulares extra visitationem, etiam si degant in loco non exempto, atque ibi delinquant, nullatenus subesse Episcopi jurisdictioni: alterum Regulares intra claustra degentes ubi vis delinquant, ne visitationi quidem Episcopi subiectos esse, cum ad hoc ut Episcopus habeat jus visitandi, Concilium voluerit duo concurrere, id est ut regulares extra claustra degant, atque ibi delinquant.

Eodem respicit decretum, cap. 11. sess. 25. de regul. ubi Regulares administrantes curam animarum per sonarum secularium monasterii incumbentem, subiunguntur jurisdictioni Episcopi in iis tantum, quæ dicuntur curam, & sacramentorum administrationem concernunt. Ergo si extra dictam Curam delinquant, Episcopi jurisdictioni non subfunt.

23 Rursus idem probatur in cap. 5. sess. 14. ubi decernitur, ut litteræ Regulatoris nemini suffragentur ad hoc ut in causis criminalibus, & mixtis coram Episcopo accusari, & conveniri, ac contra eum inquiri, & procedi non possit. Deinde præscribitur certa forma in causis civilibus observanda. Ac demum in fine adijcitur clausula infra scripta, videlicet (Regularia loca eorumque personæ in præsentem canone minime comprehensa, sed exemptè omnino sint, & esse intelligantur.) Ex quo decreto satis patet Regulares nec ratione delicti in causis criminalibus, nec ratione contractus, aut rei sitæ in causis civilibus posse coram Episcopo accusari, & conveniri, sed eorum privilegia salva, atque illibata permanere. Ideoque cum Episcopus Mantuanus conquestus esset quod Regulares pro contractibus, vel debitis non sinnerent se in prima instantia coram locorum Ordinariis conveniri: sac. Congregatio censuit, si hi Regulares extra claustra monasterii degunt, servandum esse quod dicitur (sess. 7. cap. 14. Si intra monasteria maneat, conveniendos esse coram Superioribus, vel Conservatoribus eorum, non autem coram Ordinariis, aut alibi. Salva igitur manent Regularium privilegia, quorum præservatio etiam generaliter habetur in cap. 20. sess. 25. de regul. in fm. his verbis (In ceteris omnibus prætoriorum Ordinum privilegia, & facultates, quæ ipsorum personas, loca, & jura concernunt, firma sint, & illata.)

Unde Synodus dum vulnerat privilegia Regularium, adversatur etiam Concilio Tridentino, contra quod certissimum est, Synodum provincialem non habere ullam statuendi potestatem. Ut in Extravag. Ioan. 22. Sancta Romana, §. Quidam autem. ibi: (Quos nec est) id est Episcopis vel eorum superioribus concedere licuit contra formam Concilii generalis) ubi glossa in ver.

24 Const. de relig. domib. Item gloss. in cap. cum dilectum, in ver. In astate, & ibi Abb. col. 5. de elect. Felin. in cap. 1. numero 1. de spons. Et de privilegiis, quæ generalis Concilii sunt fixa decretis, est text. in cap. Privilegia, il. 2. c. 25. quest. 2. Ad idem est auctoritas Augustini lib. 2. de Baptis. in hæc verba: (Concilia, quæ per singulas regiones, vel provincias fiunt, plenariæ Conciliorum auctoritati, quæ sunt ex universo orbe Christiano, sine ullis ambagibus cedere.) Et inira de Cypriano ait: (Si autem Concilium ejus attenditur, huic est universæ Ecclesie Concilium præponendum, cujus se membrum esse gaudebat: nam & universum partibus semper optime jure præponitur.) Quem locum ad hoc propulsum citat Turrecrem. in cap. Domino sancto, numero 5. ver. Secundo patet, 30. dist. Ideoque sacra Congregatio consulta an contra cap. 15. sess. 23. Concilium provinciale aliquid latere possit, veluti si aliquis Baro prætextu inimicitiarum cum Episcopo, & ejus Clero vellet confiteri extero Presbytero etiam approbato à suo Ordinario; censuit non posse eorum provincialia Concilia priusquam publicentur ex Constitutione Sixti V. recognosci, atque emandari debeant à sacra Congregatione Concilii, mos ejusdem Congregationis fuit ex hujusmodi Synodis delere decreta omnia, quibus Regularium exemptiones, indulta, ac privilegia quoquomodo violantur quinimo etiam quando Synodus provincialis statuit in exemptis illud idem quod statuit Concilium Tridentinum; ut si dicat Statuimus, ut regulares, ad regulæ, quam professi sunt, præscriptum vitam instituant (quod præcipitur eis in cap. 1. sess. 25. de Regul. nihilominus sacra Congregatio jubet expungi verbum statuimus, & in ejus locum jubet reponi, Intelligant Regulares se teneri ad regulæ, quam professi sunt, præscriptum vitam instituire, ut sæpius vidi observatum, nimirum quia verbum, Statuimus, est autoritativum & inducit jus novum Clem. fm. §. fm. de rescript. gloss. in extravag. Suscepit Ioannis XXII. in ver. Statuimus. Et super statutis legem item statueri non est æquitate in medium proponere, sed præteritis calumniam invenire, l. penult. C. De decur. lib. 10. Anchar. in cap. Cum venissent, num. 5. de iud. Generaliter autem non posse Episcopos in synodo quidquam statuere, quod obviet Canonis instituti, deciditur aperte in hac Decretali: nam Canon præcipit statuta Romanorum Pontificum ab omnibus custodiri. cap. 1. de constit. præsertim ab Episcopis, qui sunt debitorum sacras regulas custodire, cap. Cum sumus, 9. qu. 3. Et hoc jurant, cap. Ego N. de iurejur. Et pena depositionis eis imminet si fuerint transgressores, ut in §. ultim. 4. dist. cap. Hac consona, & cap. Violatores, 25. quest. 1. Sic Præfatus Prætorio Constitutionem legi contrariam facere non potest l. 2. C. de off. præf. Præs. & Legatus non potest mandare, ut in causa procedatur sine strepitu, & figura iudicii, cap. fm. de heret. lib. 6. quia hoc esset contra jura, c. 1. de lit. contest. & l. prolatam, C. de Sch. & pro hac parte ex facto consului Feder. de Sen. conf. 17. Questio talis est, per totum, quem refert, & sequitur Petr. de Anchar. in reperi. Canonum statuta, numero 188. vers. in contrarium, & numero 190. vers. Accedit hic utilis qua-

stio supra de Constitut. Alioquin fecundum eos si Episcopi hoc possent, per consequens possent tum jus commune subvertere in singulis casibus à jure provisus aiud statuendo, quod sentire, modicum distat ab hæret. cap. 27. dist. c. Nulli 19. dist. gloss. in c. 1. in ver. Non enim revocatur. Est in contrario dicemus, de constit. lib. 6. Sanctus Thomas, opus. 19. cap. 3. Quamobrem integrum hoc caput tam ob regularium, ac Sedis Apostolicæ præjudicium, quam ob defectum auctoritatis, videtur omnino expungendum. Hæc quoad Synodum diocesanam Cracoviensem.

27 Quo verò ad provincialem Gnesinensem, decretum illud, quod salvam facit regularium exemptionem præterquam in his, quæ sacris Canonibus, consuetud. & Concilii decretis adversantur, videtur itidem absolute perimere regularem libertatem, nam illorum privilegia, & exemptiones sunt scilicet omnes aut præter, aut contra sacros Canones, c. in his, de priv. cum multis similib. Unde illas reducere ad limites sacrorum Canonum nihil ferè aliud est, quam illas ad nihilum redigere.

Ad hæc non videtur tolerandum decretum dum salvam facit exemptionem Regularium præterquam in his, quæ consuetudinibus adversantur; id enim est confirmare, & canonizare tanquam validas qualicumque consuetudines contra Regularium privilegia. Quod tamen habet difficultates superius propositas circa præteritionem à Cracoviensi Episcopo allegatam.

28 Accedit, quod Synodus provincialis nullam habet auctoritatem statuendi in Regularibus exemptos, nam privilegia pontificia per quamcumque inferiorem potestatem convelli, aut labefactari non possunt, c. Inferior, 21. dist. c. Cum inferior 3. de matur. & obed. Clem. Ne Romani, de elect. Unde Leo Papa Martino Augusto episc. 52. an. 54. (Privilegia inquit ecclesiarum, & monasteriorum sanctorum Patrum auctoritate instituta, nulla possunt improbitate convelli, nulla novitate mutari.) Greg. lib. 7. episc. 17. (Institutionis nostræ decreta, quæ pro defensionem sunt privilegii, & ordinatione disposita, perpetua stabilitate, & sine aliqua continuatione refragatione servari, nec à quoquam Pontificum in totum, vel in partem ea qualibet occasione convelli decernimus, vel mutari.) Cui textui responderi non potest, ut inquit Archid. in c. Licet canon. numero 3. vers. & in assertivo dixit, de elect. lib. 6. Idem Gregor. lib. 7. episc. 115. (Cura est sollicitudinis adhibenda, ut ea, quæ pro quiete Monachorum, religioque conversationis fuerunt ordinata, nec diffimulatio negligere, nec quadam valeat præsumptio perturbare. Sed sic hoc, quod ratio exigit utilitatis, oportuit diffiniri, ita quod diffinitum est, non debet violari. Referuntur à Gratiano in c. 2. c. Institutionis, & c. Cum plura, 25. quest. & concordant ibidem c. 1. c. Privilegia, & c. Quæcumque, Innocentius III. in Concilio generali Lateranensi; privilegia, quæ quibusdam religiosis Romana concessit Ecclesia, permaneat inconcussa. Innocentius IV. in Concilio Lugdunensi decernit libertatem, quam nonnullis à Pontificia sedes privilegio exemptionis indulgit, sic integrum observari, ut illam alii non infringant, & ipsi ejus limites non excedant, ut refertur in cap. 1. privilegia infra

de privileg. & in cap. 1. eodem tit. lib. 6. Id ipsum & leges civiles sanxere, ut in l. privilegia, Cod. de sacrosan. Eccles. & l. Omnia privilegia, Cod. de Episcopis & Clero. nec non leges Regiæ, ut leg. 4. in fin. tit. 2. lib. 2. recept. in qua referuntur notabilia verba Gratiani, in c. fin. §. Hospitum alitatu, 25. quest. 2. & in c. fin. §. Oportet, 25. quest. 1.

In primis autem dedecere ea privilegia violari ab Episcopis, quibus Regulares subserviunt, & Coadjutores existunt, in prædicatione verbi Dei, in sacramentorum administratione, & in ceteris, quæ ad salutem pertinent animarum, ut habetur in cap. Ex auctoritate, 16. quest. 1. & docet S. Thom. in 2. 2. quest. 187. art. 1. vers. Sed contra, & quest. 188. art. 2. Quapropter Host. in cap. Inter cetera, numero 16. vers. Hodie tamen supra de off. ord. exaggerat valde dolendum, quod Episcopi non agnoscent Regulares esse Coadjutores suos, adiciens Paracletum providere per Ordines Prædicatorum, & Minorum; licet non omnes capiant verbum istud, cujus dictum referunt ibidem Ioan. Andr. numero 10. vers. Dicit denum, qui dicitur numero 11. in verba cooperatores, conuenitur quod Episcopi nostri temporis ædificent parietes, & subtrahant columnas. &c. Card. num. 3. & Sylvester, in ver. Episcopus, num. 12. vers. Decimo queritur.

DE MAIORITATE,

& obedientia.

Cap. In Ecclesiis,

S V M M A R I V M.

- 1. Canonici Regulares inobedientes Priori suo per ipsum excommunicari possunt, & si fuerint incorrigibiles, de Fratrum consortio expelli debent.
- 2. Prior potest suos Canonicos excommunicare, quia Ordinarius est.
- 3. Regulares inobedientes, & incorrigibiles excludendi sunt à consortio Fratrum, sed non expellendi à monasterio, & num. seq.
- 4. Penitus dicitur quid importet.
- 5. Professio emissa sub conditione, ne si professus unquam repertus fuerit fregisse vota castitatis, paupertatis, & obedientie, eici possit à Religione, an sit valida, & num. seq. usque in finem.
- 6. Aditio non repugnat contractui, vel actui qui geritur, non vitiat, nec vitatur.
- 7. Condicio, quæ non adversatur substantiæ Religionis, sicut licita, tenet, scilicet, vitatur, sed non vitiat professionem.
- 8. Monachus, qui in professione ex pælo sibi reservat proprium, in dubio intelligitur reservasse tanquam obedientiarium monasterii.
- 9. Condicio reservationis proprii licet adversetur substantiæ Religionis, tamen ex communi opinione vitatur, & non vitiat professionem.
- 10. Condicio reservativa aliis honesta an vitiet matrimonium carnale, & num. 14.
- 11. Professionem non vitiat condicio reservativa, sed vitatur, & num. seq.
- 12. Status Religiosi est perpetuus, & sua ratione immutabilis.

13. Professio est votum solenne de presenti, quod diem, aut conditionem non recipit.

CUM IN ECCLESIA Canonici Regulares inobedientes Priori suo per ipsum excommunicari possunt; & si fuerint incorrigibiles de fratrum consortio expelli debent. Hoc dicit, Io. Andr. Bald. Bellam. Butr. Card. Anchar. Imol. Abb. & Io. de Anania. Dividitur per Ioan. Andr.

Nota primò, ibi, quod eos excommunicationis sententiam promulgavit. Priorem posse in Canonicos excommunicationis ferre sententiam, quia Ordinarius est, notatur in cap. 1. & cap. Cum ab Ecclesiis, supra de off. ordinar. secundum Innoc. hic in princ. Possunt ergo Abbates, & Priores excommunicare subditos, ut hic, & in cap. Sicut infra de simon. quia ad ipsos spectat primo loco correctio Monachorum, cap. de natio, supra de off. ordinar. cum ibi notatis, & in cap. in primo responso, de off. Archiep. & hic notant Bernard. post eum, Host. num. 3. in ver. Sententiam, Bald. numero 2. in fin. Ioann. Andr. & omnes, in summ. textu, sed aliud est in Abbatibus, c. dicta, infra eod. Host. hic num. 4.

Secundò nota ex fine textus Regulares inobedientes, & incorrigibiles à consortio fratrum esse excludendos. Et pondera bene, quia textus non dicit à monasterio, seu ab O. die expellatis, sed dicit de fratrum consortio excludatis; & ex hoc collige ne decipiaris: Religiosos incorrigibiles non esse eiciendos ab Ordine, seu monasterio, ita ut ad sæculum redeant, ne sic studiosè faciant se inobedientes, & jugum Religionis excutiendo ex sua malitia commodum consequantur, sed esse separandos, & sejungendos à societate, & consortio fratrum & recludendos in ergastulis ad agendam penitentiam; & ita intelligas iura, quæ loquuntur de expulsiōe Regularium incorrigibilium, prout ex hac licet deducunt Petr. de Sampson, & Abb. Antiqui, qui sub num. 4. ponderando ver. Excludatis, (Ergò, inquit, secundum hoc quandoque voluerit vagari Regularis, faciat se inobedientem, & sic expulsus suæ intentionis insequitur effectum: quod est profus absurdum. Sed respondeo non esse sensus, quod ipsi à monasterio excludantur, sed tantum à consortio aliorum, ut eam aliis non comedant in refectorio, vel in dormitorio non jaceant, sed in eodem monasterio detendantur in carcerem, hoc dicit, & non à monasterio excludantur, ne occasiōem habeant evagandi.) Hæc Abbas Antiquus, & concordat Ioann. Andr. num. 9. Bellam. post princ. in ver. Consortio. Et quamvis Coëffredus exponat verbum penitus, id est irrevocabiliter, & Hostiensis numero 10. intelligat penitus, id est sine spoliationis cum sit eiciendus ab ovili ovium morbida, ne inficiat sanas oves, cap. Sed hinc, 45. dist. cap. Et quæ, §. 1. de stat. Monach. tamen ut dicit Henric. Boich, num. 15. faciendâ est vis in eo, quod dicit textus de fratrum consortio, cap. Impudicus, 27. quest. 1. Non enim dicit de monasterio eiciendos, quia etiam eicci essent revocandi, cap. fin. de regular. Sed excludantur à consortio, id est non sint cum aliis fratribus in Capitulo, Refectorio, & similibus, sed in aliquo loco actio ponentur ad penitentiam

peragendam; & subdit hoc verius, & tutius, arg. cap. Pervenit, 27. dist. ubi hoc notat Archid. Ad hoc cap. Dilectus, de simon. & sequitur hic Bellam. num. 4. Butr. numero 19. & 20. Cardin. num. 5. in 7. opposit. Anchar. num. 6. Imol. num. 8. Abbas mult. notat, & Joan. de Anan. num. 4. Ex quibus patet hanc esse magis communem Canonistarum sententiam, de cujus veritate plenius dissero in d. cap. fin. in num. 30. usque ad num. 71. de regular. ibi videas.

Quævis Regularis Ordinis Reformatorum Sanctissimæ Trinitatis an sit nulla, vel valida professio emissa à nonnullis in eorum Religione in manibus superioris Regularis cum cõditione, ut si procedente tempore comperiat, eos fregisse vota paupertatis, castitatis, & obedientiæ, vel aliud quid grave commississe, à Religione eici possunt exuti habitū regulari.

Vilum est respondendum professionem esse validam.

Primò, quia huiusmodi conditio non videtur adversari substantiæ religionis, quæ consistit in tribus votis substantialibus, iuxta notata in cap. Cum ad monasterium, de stat. Monachor. & in cap. Dilectum, de convers. coniugatis, & per Abbatem in rubrica de Regularibus, numero 1. Tantum enim abest, ut dicitur tribus votis adversetur talis conditio, ut potius opposita videatur ad illorum executionem, & firmitatem, dum tribuit facultatem eiciendi, & sic pueniendi vota non servantem. At quando adiectio non repugnat contractui, vel actui, qui geritur, tunc nec vitiat, nec vitatur, sed valet regulariter, sicut & actus, cui adijcitur, sive cedat ad argumentum, ut l. Ea tamen adiectio, ff. De legat. tertio, l. 1. cum quatuor sequentibus, & per totum, ff. de fundo infra d. l. si stipulatus, ff. De usuris, l. si ac certo, §. si de me, ff. Commodati, l. Qui mutuan, ff. Mandat, l. illi, ff. De usufructu legat. l. 1. §. Qui depositi, cum ibi notatis, ff. Depositum, cap. 1. & 2. de fil. Presbyt. cap. Quatuor, & primo, & cap. Cum in illa, §. 1. & §. 1. et, vers. Felnic, de preben. lib. 6. & Clemens. si dignitatem, eodem tit. Sive cedat ad diminutionem, l. Legatus meus, ff. De legat. 3. cap. Quoniam, ibi, in quibus de concess. preben. lib. 6. & notat Henric. Boich in cap. final. numero 13. de condit. apposit. Et in specie quando pactum, vel conditio non contrariatur Religionis substantiæ, vel pactum, & conditio tenent si sunt licita, vel si sunt illicita vitantur, & non vitiant professionem, ita videtur esse de mente omnium in d. cap. fin. in d. cap. Cum ad monasterium, de stat. Monachorum, & in cap. Insinuante. Qui Cleric. vel vovet. Ideoque in illa questione, utrum reservatio proprii facta à Regulari proficente sub conditione vitiet ingressum, vel vitietur, omnes laborant circa eam difficultatem tanquam ab ea pendeat solutio questionis, videlicet an retinere proprium sit contra substantiam Religionis, necne, ut per Henric. Boich in d. cap. fin. numero 14. & num. 15. vers. Sed hoc, quod Monachus habeat proprium.

Secundò quia hoc pactum, seu conditio posset forte recipere aliquem intellectum, ita ut nec etiam contineret injuriam: nam ut declarat Abb. in d. cap. Insinuante, numero 6. vers. Sed ego, quem referunt, & sequuntur Angel. in ver. Religiosus, num. 13. & Sylvester, in ver. Religio tertio,

numera 8. verba opposita in tali contractu si fieri potest intelligenda sunt secundum naturam contractus; ut l. si unus, in prim. ff. locati, maxime ut res potius valeat, quam pereat, l. Quæres, ff. De verbor. obligat. & cap. Abbat, de verb. significat. etiam impropriis verbis, ut est textus in d. cap. Insinuante, secundum unum intellectum. Ex quibus concludit Abbas cum, qui referat sibi proprium, nisi magis declaret, intelligi reservare tanquam obedientiarium monasterii, ita in proposito illa conditio ut Regularis comperitus aliquo ex votis fregisse, vel aliud grave commississe, eici possit, forte est intelligenda si is, qui nota fregit, vel aliud grave commisit, nolit corrigi, nec recipere penitentiam condignam, iuxta instituta Religionis, quæ casu etiam de jure communi eici potest. Umbertus in Regula 8. Augustini, cap. 90.

Tertio etiam si dicta conditio substantiæ Religionis esset contraria, nec aliquo modo reciperet intellectum congruentem substantiæ Religionis; tamen ex communi sententia, quamvis multos habeat contradicentes, valet ingressus, & conditio rejicitur, ut de conditione proprium reservante tenent Innocent. Hostiens. Archid. Laodunus, Ioan. Andr. & alii relati plenissime ab Henric. Boich in cap. fin. de condit. apposit. in ultimâ questione numero 14. vers. Sed contrarium, & de communi testatur Imola in cap. Cum ad monasterium, numero 41. vers. Quatuorque verba, de Condit. & ratio præcipua Ioan. Andr. in d. c. final. nu. 6. vers. Dic quid in monasterio est, quia culpa ministerii pactum, vel conditionem injustam adijcens, obligationem, quæ Deo quæritur, non dissolvit, ut latius per Henric. Boich ibid. num. 153. vers. Hoc idem tenet.

Ultimò observandum est hoc casu non agi de conditione suspensiva, sed de conditione resolutive, quæ si alia sit honesta, non vitiat matrimonium carnale, puta contractum tecum matrimonium, & si non dederit contrahi decem, vel si Romam iveris, volo te relinquere: nam ex quo à principio matrimonium fuit validum, non potest dissolvi ex futuro eventu, ut in cap. Cum si de convers. coniugatis, & ideo servandus est conditio rejecta: casus est in ca. Quicumque, de condit. apposit. iuxta intellectum Vincentii, cum quo transeunt ibi Joan. Andr. & Abb. omnes num. 2. & Alex. de Naxo num. 1. ad finem: quem sequitur, & communem dicit Navarr. in Manual. cap. 22. num. 62. vers. Tertium. Ergò nec vitiat professionem Regularem, per quam conjugii spirituale contrahitur: nam sicut non potest contrahi ad tempus matrimonium carnale, ut in d. cap. final. de condit. apposit. ita nec spirituale equiparatum, cap. Inter corporalia, & cap. Quanto, de translat. Episcopi, Status enim Religiosi perpetuus est, & sua ratione immobilis, ut docet S. Thomas, in 2. 2. quest. 88. art. 7. & quest. 183. art. 1. Et quemadmodum lex abhorret ad proprios filios temporales, ut l. si tibi, aliàs incipit Quæsitum, ff. De adop. ad eundem modum sacri Canones abhorrent filios spirituales Religionum ad tempus constitui, & ad sæculum remeare, cum professio sit votum solenne de presententi, quod diem, aut conditionem non recipit, cap. De viduis, cap. Na vero, & cap. Quæ Chistos 27. questione 1. cap. Insinuante. Qui cler. voti.

14 & scripsi plenius in cap. Porrellum, num. 6. de Regular. Præterea esto conditio resolutive tanquam destructiva matrimonii, & si repugnans illius substantia vitaret ab initio matrimonium carnale, secundum aliam opinionem, quæ fortè est vetior, ut dixi in d. cap. final. num. 2. de condit. appof. tamen non sic vitaret votum solemne Religionis, per quod obligatio acquiritur Deo, secundum rationem differentie, quam inter hæc assignat, & pluribus confirmat Joan. Andr. in eodem cap. final. num. 9. vers. Dic quod in matrimonio, & post eum Henric. Boich. ibid. numero 15. vers. Hoc idem tenet.

Ex his patet validam esse possessionem, & pacem vel reduci ad sensum congruum, vel vitari, & non vitare professionem Quia tamen eo pacto Superiores Regulares occasionem capere possunt cavendi in Regulares, & facile eos efficiendi, quod multa mala parit, & reprehenditur ab Uberto d. c. 69. expeditet interdiceri Prælati, ne deinceps cum tali pacto aliquem reciperent ad professionem Quod si aliqui eieci, qui uxores duxerint, audiri vellet, æquum esset eos audire, & ita resolutum.

DE MAIORITATE,

& obedientia.

Cap. His que.

S Y M M A R I V M.

1 Cardinali Titulari Presbyteri, & Clerici Capellarum tituli subiectarum debent obedientiam, & alia, de quibus hic.

2 Capitulum vacante titulo Cardinalatus successu iurisdictione, nisi pro bono pacis aliquid sit exceptum.

3 Obedientiam manualement Presbyteri, & simplices Clerici tenentur Prælati suo & successoribus exhibere.

4 Declaratur, num. 7.

5 Et que dicatur obedientia manualis.

6 Feudatarius satis est, ut iures fidelitatem Ecclesia, ibidem, num. 5.

7 Curati tenentur præstare Prælati obedientiam per iuramentum, hec suffi. in manuali.

8 Obedientia, reverentia, & honorificentia, an & in quo differant.

9 Salutarius modis complures referuntur secundum diversas nationes.

10 Prælati hodie, & maxime Papam adoramus, & genuflectimus.

11 Matricem Ecclesiam tenentur adire Presbyteri, & Clerici Capellarum pro sermone, baptismo, & Capitulo.

12 In his tamen prævalere debet consuetudo.

13 Seruitium quot modis accipiatur.

14 Ad Capitulum, vel Congregationem subditi convenire debent non ad voluntatem Superioris, sed temporibus consueti.

15 Cardinales habent in suo titulo, & in Ecclesiis titulo subiecti episcopalem iurisdictionem, & num. seq. usque ad num. 27.

16 Non tamen quoad ea, que à Concilio Tridentino Episcopi sunt concessa. Quod intellige, ut num. 52.

17 Vicarius Vrbis non cognoscit de causis sub titulo Cardinalium.

18 Cardinales Presbyteri in suis titulis, & Diaconi in suis Diocesis, & in Capella subiecti habent ius episcopale.

19 Idem corrigendi, & censuræ fulminandi.

20 Item ius visitandi in suis titulis sicut Episcopi in suis Episcopatibus.

21 Item instruendi, & destituendi.

22 Unde possunt conferre beneficia suarum Ecclesiarum Titularium.

23 Dummodo sint presentes in Curia aliqui salus Papa consent.

Item ius habent resignationes admittendi, ibidem, & num. 37.

24 Item utendi insigniis Pontificalibus, & solemniter benedicendi more Episcoporum, licet Episcopi non sint.

25 Item suis subditis, & familiaribus in suis titulis primam consuram, & minores ordines conferendi.

26 Cardinales in suis titulis habent loco Episcoporum quoad iurisdictione tantum, non autem quoad Episcopalia, nisi sint Episcopi.

27 Cardinalis in sua Ecclesia habet titulum, ac per eius obitum Ecclesia dicitur vacare.

28 Cardinales Presbyteri tantum habent titulum, & cum titulo inscribuntur, præter unum.

29 Cardinalibus Presbyteris quinquaginta tituli, & quatuordecim Diaconis totidem Diocænia assignantur à Sixto V.

30 Ecclesia S. Laurentii in Damaso est titulus Cardinalis, & perpetuo assignata Vicancellario pro tempore existenti.

31 Capitulum an succedat in iurisdictione Prælati vacante Ecclesia, & num. seq. usque in fin.

32 Quid in Capitulo Ecclesie Collegiata, que est titulus Cardinalis, & num. 42.

Et quid in Capitulo alterius Collegiata, num. 36. & 39.

Et quid in Capitulo Ecclesie Cathedralis, num. 49.

Et quid post Concilium Tridentinum, num. 6.

33 Capitulum Ecclesia, in qua est titulus Cardinalis, mortuo Titulari, non succedit in iurisdictione quoad iurisdictionem criminalem, & fulminandi censuras, & num. 24.

34 Et an hoc procedat de iure communi, an verò propter reservationem, de qua hic.

35 Privilegium in corpore iurisdictionis facit ius commune inter nominatos.

36 Prælati inferiores, exceptis Cardinalibus in suis titulis, non habent iurisdictionem ordinariam de iure communi, & num. seq.

37 Cardinales in suis titulis habent ius pinguis, quam pleban.

38 Plebs non fundat intentionem in Capella de iure communi, nisi Ecclesia matrix sit Cardinalis.

39 In Capitulum sede vacante an transeat iurisdictione competens inferiori Prælati de iure speciali, & num. seq. usque ad num. 49.

40 Derivatio iurisdictionis non inducitur nisi in casibus expressis.

41 Abbatiali sede vacante Episcopus de iure succedit in facultate dandi licentiam Monacho acceptandi.

di executionem testamenti.

43 In Capitulum sede vacante non transeunt que competunt Prælati de iure speciali, & num. 46.

44 Capitulum Paduanum sede vacante non succedit in facultate conferendi gradum Doctoratus & Magisterii.

45 Monasterio vacante an conventus possit Monachos recipere.

47 Prælati, & Capitulum faciunt unum corpus, & potestas est in Ecclesia, & dignitate.

48 Iurisdicção simulanea inter Prælatum Ecclesie inferiori, & Capitulum, item administratio honorum absque dubio transeunt in Capitulum sede vacante.

49 Capitulum sede Episcopali vacante potest indicare, absolovere, & excommunicare, sed non anathematizare.

50 Item potest visitare, & procuraciones recipere, & num. 75.

51 Item potest de delictis, etiam extra visitationem contra certas personas inquire.

52 Item potest fundare Episcopalem Episcopii prædilecti.

53 Item potest statuta condere, non tamen duratura in tempus successorum.

54 Capitulum sede Episcopali vacante non succedit in iurisdictione Episcopi delegata, etiam ex generali delegatione Sedis Apostolicæ.

55 In Capitulum sede vacante non transeunt ea, que ex Concilio Tridentino competunt Episcopo tanquam Sedis Apostolicæ delegato.

56 Nisi detur Episcopo facultas procedendi etiam auctoritate Apostolicæ.

Vicarius Capituli sede vacante potest transferre beneficia simplicia ab Ecclesiis collapsis, ibidem.

57 Capitulum sede Episcopali vacante non potest beneficia conferre, licet possit presentationes admittere, & insinuare.

58 Item non potest bona Ecclesie alienare, & n. seq.

59 Item non potest dare licentiam Clerico transeundi ad aliam Ecclesiam.

60 Item non potest dimissorias ad Ordines concedere infra annum à dispensatione, nisi articulo ratione beneficii recepti, vel recipiendi.

61 Et quibus casibus Capitulum potest dimissorias concedere, potest etiam interdicta remittere, non autem Capituli Vicarius, nisi ex mandato speciali.

62 Ad Capitulum Episcopo existente hæretico spectat facultas concedendi dimissorias.

Dimissorias sufficit obtinere ab uno ex Canonicis si reliqui propter hæresim sint dispersi, vel adeunda est Sedes Apostolica, ibid. & num. seq.

63 Capitulum in uno conservatur.

64 In Capitulum sede Episcopali vacante an, & quomodo transeant ea, que sunt ordinis Episcopali, & num. seq.

65 Ordinum, & Sacramentorum collatio est de lege iurisdictionis.

66 Capitulum sede vacante de iure communi non ardetur ad constituendum Vicarium, sed potest iurisdictionem per seipsum exercere.

67 Capitulum infra octo dies post mortem Episcopi ex Concilio Tridentino tenetur Vicarium, seu Officialem constituit, vel existentem confirmare.

68 Capitulum sede Episcopali vacante post Concilium Tridentinum potest duos Vicarios in solidum, vel alternis mensibus constituere, si ita se habeat immemorabilis consuetudo.

69 Vicarius sede vacante datur etiam ad certum tempus.

test ad libitum Capitulum revocari.

70 Non obstante iuramento, licet revocantes sint perituri.

71 Aliquando tamen dandi solent littere ad Capitulum, ut Vicarium non amoveat.

72 In Vicariis deputacione sede vacante Capitulum potest præsumere tempus, quo elapsi eius iurisdictionis expiret.

73 Sede vacante iurisdicção residet principaliter penes Capitulum, exercitium verò penes Vicarium.

74 Ad Capitulum sede vacante non spectat substitutio facienda propter absentiam Vicarii, vel aliorum Officialium, sed ad ipsos Officialium.

75 Capitulum sede vacante absque Vicario non potest visitationem eligere ad visitandam diocæsim.

76 Item non potest eligere arbitros ad cognoscendum de de causis suspensionum Vicarii, sed per seipsum cognoscere.

77 Capitula Cathedralium duntaxat ardeant à Concilio Tridentino ad eligendum Vicarium sede vacante, non autem Capitula Collegatarum Ecclesiarum.

HIS QUÆ. Mortuo Prælati ipsius subditi debent Capitulo in omnibus obedire, nisi pro bono pacis aliquid fuerit exceptum Hoc dicitur secundum Ioan. Andr. bald. Bellam. Butr. Cardin. Anchar. & Inol. vel aliter secundum Abb. & Ioan. de Anan. Presbyteri, & Clerici Capellarum in titulo Cardinalatus debent Cardinali obedientiam, & cetera, de quibus hic. Vacante autem titulo succedit Capitulo illius Ecclesie, nisi pro bono pacis aliquid sit exceptum. Dividitur in duas partes. In prima determinat quid juris sit non vacante Ecclesia. In secunda quid juris ea vacante.

Secunda ibi, Quando autem.

Nota primo ibi, eandem Capellarum Presbyteri & Clerici Sacerdotes non curatos, & simplices clericos teneri exhibere Prælati suo, & successoribus manualement obedientiam, ut hic & in cap. Olim, in prima responsio vers. A quo supra de restruct. spohat. & hic notat Innoc. in prim. Holt. numero 9. & Ioan. Andr. numero 9. & dicitur manualis, scilicet sine scriptura, ut hic, & cap. Legatur, supra eod. & sine iuramento, ut in cap. Nullus, de iuric. & declarat gloss. prima hic, & Butr. nu. 11. Neque hoc est speciale in Cardinalibus, ut quidam putant; sed obtinet etiam in aliis Prælati secundum Helthem. cuius opinionem dicit esse veriorum Cardinalium num. 1. per d. cap. Legatur, ubi etiam hoc tenet glossa prima. Non obstat cap. Veritatis, infra de iuric. ubi non tenetur quis præstare obedientiam Successori. Quoniam illud procedit in feudatario, qui satis est, ut iuret fidelitatem Ecclesie, secundum Abb. Antiqu. hic num. 1. Item non obstat d. c. Nullus, ubi Sacerdotes tenentur præstare obedientiam Prælati suo per iuramentum, & sic non sufficit manualis. Quoniam loquitur in Sacerdotibus curatis, secundum gloss. primam in d. cap. Legatur, & Butr. hic num. 10. Demum non obstat c. Si in plebibus 63. dist. & cap. Pistoris, infra de iuric. ubi satis est ut Presbyteri, & Clerici Capellarum faciant obedientiam manualement Prælati suo inmediate. Si quidem illa iura vendicant sibi locum in Capellis, in

quibus sunt Collegia: tunc enim facis est, ut is, qui præest Collegio, manulem obedientiam exhibeat Prælo Superiori: quod verò hic dicitur, obtingit in capellis, in quibus non sunt Collegia, sed in singulis singuli, unus, vel plures, non tamen ut Collegium; tunc enim facient obedientiam Cardinali, vel alteri, cui subsunt.

cap. dilectus, infra, de excess. Prælat. secundum Vincen. bii, cum quo transeunt lo. Andr. num. 3. Bellam. in 1. oppos. Card. in 2. quest. Anchar. in not. & Ioan. de Anan. numero 1.

8 Secundo nota ibi, obedientiam, aliud esse obedientiam, aliud reverentiam, & aliud honorificentiam, ut per Butr. numero 5. Obedientiam secundum Abb. Antiq. numero 1. in ver. Obedientiam, consistit in his, quæ fiunt in iudicio, ut veniant cum citantur: & extra iudicium, ut pareant iustis præceptis. Reverentia pertinet ad executionem præcepti in his, quæ fiunt extra figuram iudicii, veluti ut quotannis accedant ad Synodum, cap. Quoniam quidam, 18. dist. nisi necessitas eos excuset, cap. Romana de sentent. excom. Honorificentia est in assurgendo, & huiusmodi Vincentius exponit honorificentiam, scilicet Hispanicam, humilitatis rei. Francorum Dem. vos salvet, Lombardorum, Benevent. Sacerdotum ex illa meta, secundum Romanos pilei. Hodie secundum lo. Andr. n. 4. & Bellam. in prim. Hæc tamen genua, & Prælatos adoramus, præcipue Papam, de quo tamen remittit Ioan. Andr. ad ea, quæ ipse notat post Host. in c. 2. si Chiffus, numero 5. in ver. transieret, infra, de iur. Tu vide s. Thomam in 2. 2. q. 84. art. 1. vel secundum, alios obedientiam consistit in executione mandatorum. Reverentia in honore, qui exhibetur sine verbis. Honorificentia cum verba profertur, vel dic illa esse Synonima, & hic fuisse inculcata maioris expressiois causa, ut per Cardinalem in 3. q. & Abb. num. 1. in antepenult. notab.

11 Tercio nota ibi, Seratino, Presbyter, & Clericos Capellam tenere accedere ad Ecclesiam matricem pro scrutinio, bapismo, & Capitulo, concordant cap. Dilctus, infra, de Capell. Monach. & hic notant Innoc. numero 2. vers. Nam de iure, Host. numero in eod. vers. Ioan. Andr. numero 7. & Bellam. in princ. vers. Nam de iure, & idem Innoc. in cap. ad audientiam il primo, circa fin. in ver. Honor, infra, de Eccles. ad h. cum quo Host. numero 3. in vers. Competens, Ioan. Andr. numero 10. & alii transeunt, licet in his secundum eos prævalere debeat consuetudo, c. fin. supra, de offic. Archid. Scrutinii autem nomine intelliguntur catechismi, sive exorcismi, qui fiunt baptizandis per viginti dies ante baptismum, ut cap. ante viginti, de consec. dist. 4. & cap. Perennis, 10. q. 1. Hostien & Abb. Antiq. hic ambo num. 1. & est vulgare Romanorum, ut notat glossa in d. cap. Dilctus, in ver. Inscrutinii, de Capell. Monachor. Hæc enim scrutinia in majori hebdomada fieri consueverunt circa pueros post in magno sabbatho baptizandos, ut ibi adnotatur in glossa marginali, & ex Goffredo ibidem referunt Hostien. & Ioan. Andr. Aliter accipitur scrutinium in Concilio generali, cap. Quia propter, de elect. & in Concilio Lugdunensi, c. In electionibus, eod. tit. lib. 6. ubi Host. numero 3. ponit tredecim modos, quibus accipitur scrutinium,

12 Secundo nota ibi, Seratino, Presbyter, & Clericos Capellam tenere accedere ad Ecclesiam matricem pro scrutinio, bapismo, & Capitulo, concordant cap. Dilctus, infra, de Capell. Monach. & hic notant Innoc. numero 2. vers. Nam de iure, Host. numero in eod. vers. Ioan. Andr. numero 7. & Bellam. in princ. vers. Nam de iure, & idem Innoc. in cap. ad audientiam il primo, circa fin. in ver. Honor, infra, de Eccles. ad h. cum quo Host. numero 3. in vers. Competens, Ioan. Andr. numero 10. & alii transeunt, licet in his secundum eos prævalere debeat consuetudo, c. fin. supra, de offic. Archid. Scrutinii autem nomine intelliguntur catechismi, sive exorcismi, qui fiunt baptizandis per viginti dies ante baptismum, ut cap. ante viginti, de consec. dist. 4. & cap. Perennis, 10. q. 1. Hostien & Abb. Antiq. hic ambo num. 1. & est vulgare Romanorum, ut notat glossa in d. cap. Dilctus, in ver. Inscrutinii, de Capell. Monachor. Hæc enim scrutinia in majori hebdomada fieri consueverunt circa pueros post in magno sabbatho baptizandos, ut ibi adnotatur in glossa marginali, & ex Goffredo ibidem referunt Hostien. & Ioan. Andr. Aliter accipitur scrutinium in Concilio generali, cap. Quia propter, de elect. & in Concilio Lugdunensi, c. In electionibus, eod. tit. lib. 6. ubi Host. numero 3. ponit tredecim modos, quibus accipitur scrutinium,

13 Tercio nota ibi, Seratino, Presbyter, & Clericos Capellam tenere accedere ad Ecclesiam matricem pro scrutinio, bapismo, & Capitulo, concordant cap. Dilctus, infra, de Capell. Monach. & hic notant Innoc. numero 2. vers. Nam de iure, Host. numero in eod. vers. Ioan. Andr. numero 7. & Bellam. in princ. vers. Nam de iure, & idem Innoc. in cap. ad audientiam il primo, circa fin. in ver. Honor, infra, de Eccles. ad h. cum quo Host. numero 3. in vers. Competens, Ioan. Andr. numero 10. & alii transeunt, licet in his secundum eos prævalere debeat consuetudo, c. fin. supra, de offic. Archid. Scrutinii autem nomine intelliguntur catechismi, sive exorcismi, qui fiunt baptizandis per viginti dies ante baptismum, ut cap. ante viginti, de consec. dist. 4. & cap. Perennis, 10. q. 1. Hostien & Abb. Antiq. hic ambo num. 1. & est vulgare Romanorum, ut notat glossa in d. cap. Dilctus, in ver. Inscrutinii, de Capell. Monachor. Hæc enim scrutinia in majori hebdomada fieri consueverunt circa pueros post in magno sabbatho baptizandos, ut ibi adnotatur in glossa marginali, & ex Goffredo ibidem referunt Hostien. & Ioan. Andr. Aliter accipitur scrutinium in Concilio generali, cap. Quia propter, de elect. & in Concilio Lugdunensi, c. In electionibus, eod. tit. lib. 6. ubi Host. numero 3. ponit tredecim modos, quibus accipitur scrutinium,

14 Quarto nota ibi, convenient Temporum consuetudine. Non ad voluntatem Superioris, sed sicut consuetum est debere subditos venire ad Capitulum, seu Congregationem, ut ex hac littera colligit Petr. de Sampone, & Abb. Antiq. n. 7. Ioan. Andr. num. 5. Bellam. num. 3. Butr. num. 6. Carad. in 3. not. & Abb. in penult. not.

15 Quinto nota ibi, ipsius Cardinalis correctionem. Cardinales habere in suo titulo, & in Ecclesiis titulo subiectis Episcopalem jurisdictionem, ut hic est text. qui ad hoc contineat quotidie allegari, & non reperitur alibi, secundum Abb. in 2. not. & quem omnes extollunt, ut inquit Felin. in princ. & ita Ioan. Monach. in cap. Fidei. num. 2. infra eod. lib. 6. attestatur Papam sibi respondisse, cuius dictum hic referunt, & sequuntur Ioan. Andr. num. 11. Bellam. in fine. Cardin. in 3. oppos. in fin. & committit Doctores, ut dicit Abb. in 2. notab. & Ludovicus Romanus in sermone suo, quem habuit in Concilio Basiliensi posito in cauce Goniorum suorum, num. 19. in fin. Idem firmant Cardin. in Clem. Ne Romanis, §. In istum, num. 4. de elect. Cardinalis Iacobat. de Concilio lib. 2. art. 2. num. 11. Condifal. Villadiego de orig. Cardinali. numero 27. Aeneas de Falcone de elect. q. 8. §. 2. principali, numero 10. & alii passim. Et quavis Gregorius XIII. dixerit, se nolle, ut ea; quæ Episcopi concessa sunt a Concilio Tridentino competant Cardinalibus in suis titulis, eod. quod licet habeant quæ episcopalem jurisdictionem, ibi tamen verè, & proprie non sunt Episcopi: nihilominus extra facultates à Concilio concessas salva manet iurisdiclio Cardinalium in suis titulis ad præscriptum huius Decretalis, ut ex sacra Congregationis sententia scripti plenius in c. Ne pro dilatione numero 42. infra, de penit. & remis. Ideoque Cardinales Urbis Vicarius non cognoscit de causis sub titulis Cardinalium, ut per Manfred. de Cardin. de iur. 106. & modernos de resignat. benef. lib. 7. q. 12. num. 12.

16 Procedit autem hæc conclusio non solum in Cardinalibus Presbyteris, sed etiam Diaconis videlicet, ut illi in suis Titulis, hi verò in suis Diaconibus quasi episcopalem habeant jurisdictionem, ut est expressum in constitutione Sixti V. quæ incipit Religiosa. Idibus April. 1577. in Bullar. tom. 2. pag. 571. ubi in princ. sic legitur. (Præter sex Episcopos Cardinales, qui certis Cathedralibus Urbis finitimis præsunt, singulis Presbyteris, & Diaconis Cardinalibus propriis in Urbe Ecclesiæ tituli videlicet, & Diaconibus cum suis Clero, & Populo, ac quasi Episcopali jurisdictionem in spiritualibus, & temporalibus regendæ, & administrandæ committantur.) Hæc ibi.

17 Itaque Cardinales in suis Titulis, Diaconis, & in capellis subiectis jus habent corrigendi, & excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias fulminandi, ut hic est expressum, & notat Abbas loco citato. Item jus habent visitandi in suis titulis, sicut Episcopi in suis Episcopatibus, ut tradit Ioan. Franciscus Pavin. de visitat. par. 1. quasi. 2. num. 26. per hunc textum, & Felin. hic num. 1. vers. Et ista adde, & patet ex Constitutione Leonis X. incipien. Superna, §. 19. in Bullar. tom. 1. pag. 474. ubi disponitur, ut Cardinales tituli sui loca visitantes in

in Curia fuerint, personaliter, si verò absentes per Vicarium idoneum semel saltem singulis annis visitent Clericos, & populos Ecclesiarum titulo suo subiectarum, cum diligentia inquirent, vigilentque circa cultum Divinum, & bona didram Ecclesiarum, moreque in primis, & vitam Clericorum, & Parochianorum soleret explorent, eosque omnes, & singulos ad rectè, honestèque vivendum paternò moneant affectu. Item jus habent, instituendi in suis titulis, ut est textus in cap. Querelam supra de elect. ibi (à Cardinali S. Sufanna, cui ead. Ecclesia tanquam capella suo titulo in spiritualibus est subiecta, canonicè fuerat instituta) & notat Innocent. in cap. Dilctus numero 2. de capell. Monachor. diecns institutionem, & delimitationem spectare ad Cardinales in suis titulis, Felin. hic numero 1. vers. Ad de Innocentianis, & alii apud Quintil. Mandos. in reg. 7. Cancellar. quest. 31. num. 3.

18 Unde possunt conferre beneficia sitarum ecclesiarum titularium, ut per Sarnen in reg. de Trien. quest. 31. numero. 16. & Felin. loc. citato, ubi refert Ioan. Francisc. Pavin. in tract. de potest. cap. Sede vacan. 38. enumerantem aliqua privilegia Cardinalium, inter quæ dicitur fuisse eis concessum à Sixto IV. ut libere possint conferre omnia beneficia ecclesiarum, in quibus incutituli sunt, vel commendatarii, non obstantibus expectativis, & reservationibus, nisi vacent in Curia, nec de illis Papa provideret, nisi de expresso Cardinalis Ordinarii, vel commendatarii consensu. Sed circa hoc indultum videtur Constitutionem Pauli V. incipien. Sanctissimus in Bullar. tom. 3. pag. 246. Et prædicta intellige dummodo sint presentes in curia; alioquin solus Papa confert, ut in prædicta regula septima Cancellarij, & eadem ratione jus habent eorumdem beneficiorum resignationes admittendi, ut tradunt Moderni de resignat. beneficior. lib. 7. q. 12. num. 8. Amplius insignis Pontificationibus in suis titulis uti, & solemnem benedictionem impertiri more Episcoporum, licet Episcopi non sint, ut notat Host. & Ioan. Andr. in cap. 1. de supplen. neglig. Prælat. & Felin. in cap. Inter monasterium, numero 2. de re iudic. Item possunt suis subditis, & familiaribus in suis titulis primam consularum, & minores ordines conferre, secundum Host. & Ioan. Andr. loco citato, & idem Io. Andr. in c. Cum contingat, & ibi dixi numero 9. supra de estat. & qualitat. Felin. in dist. c. Inter monasterium, numero 2. Martin. Landen. in tract. de Card. qu. 20. Cardin. Iacobat. de Conc. lib. 1. art. 12. vers. Item Cardinalibus, Rota de elect. 731. numero 10. part. 1. divers. Dummodo tamen sint Sacerdotali charactere insigniti: alias secus, per ea, quæ leguntur, & notantur in cap. Quoniam, 69. dist. & in dist. cap. Cum contingat, Reliqua verò, quæ ordinis Episcopalis sunt, exercere non possunt, nisi sint Episcopi, ut hic per Bald. numero 1. in sol. in Clem. Ne Romanis, in 4. q. numero 27. de elect. ubi dicit Cardinales in suis titulis haberi loco Episcoporum quoad jurisdictionalia, & quoad Episcopalia si sint Episcopi, alias quoad jurisdictionalia, secundum cuius dictum sequitur Felin. hic num. 1.

19 Sexto nota ibi, vacabit. Cardinalem in sua Ecclesia habere titulum, ac proinde per ejus obitum Ecclesiam vacare, ut hic per Butr. in Prosp. Fagn. in 2. part. primi Decretal.

20 Septimo nota ibi, Ecclesia S. Laurentij in Demafio, juncta supra scriptione, huiusmodi Ecclesiam esse titulum Presbyteri Cardinalis. per litteras Clementis VII. Ecclesia hæc Vicecancellario pro tempore existentis perpetuo concessa, & assignata fuit, ut referunt in prædicta Bulla Sixti V. ubi etiam in §. 5. disponitur, ut alius præterea titulus ultra numerum præfixum additus sit, ut cū quando contingat Diaconum, vel Episcopum Vicecancellarium esse, & ideo eundem prædictæ Ecclesie S. Laurentij præfere, alicui Presbytero Cardinali proprius titulus non desit.

21 QUAERO, generaliter in secunda parte textus, an Capitulum succedat in jurisdictione Prælati vacante Ecclesia.

Pro clariori solutione distingue. Aut queritur de Capitulo Collegiatæ Ecclesie, quæ est titulus Cardinalis: Aut de Capitulo alicuius Ecclesie Collegiatæ; Aut de Capitulo Ecclesie Cathedralis.

In primo membro breviter concludo, mortuo Cardinali titulari jurisdictionem devolvit ad Capitulum ipsius Ecclesie. Textus apertus est in ver. Quando autem, & in hoc convenient omnes Ab hac tamen conclusione excipe correctionem, excommunicationem, suspensionem, & interdictum. Hæc enim quatuor Papa hic sibi reservat pro bono pacis, ut in ver. Excepto, & correctio intelligit iudiciale, sicut in puniendo crimina, distinguendo, & sententias ferendo, secundum Innocent. in fin. cum quo Host. Ioan. Andr. Bellam. & alii transeunt.

Sed hic querunt Doctores an prædicta quatuor, quæ excipiuntur, mortuo Cardinali Titulari de jure communi transeant in Capitulum, duæ sunt opinioniones: nam glossa ultima, ex eo quod Pontifex prædicta sibi reservaverit pro bono pacis, arguit ut seclusa reservatione, in Capitulum hæc transeant. Et ita jure communi inspecto secundum gloss. Capitulum vacante

1. notab. solum tamen Presbyteri Cardinales habent titulum, & cum titulo inscribuntur, ut in cap. Querelam, & in cap. Curiam supra de elect. in cap. Licet, il tecto, de restit. & in cap. 2. de cler. non resid. & notat hic Host. numero 1. Cardin. in 1. not. & Ioan. Andr. numero 2. Hostien in c. Cum olim, il primo ante numerum 1. in ver. Basilica, de privileg. ubi notat omnes Cardinales Presbyteros scribi cum titulo præter unum, qui scribitur, Basilica Duodecim Apostolorum Presbyter Cardinalis; ut illic pater, & sequitur Ioan. Andr. n. 3. in eod. ver. Ubi redarguit Speculatorem, quod ad hoc non advertit, in fin. de libell. convent. §. Jam nunc videndum, post principium. Hodie hæc sunt expressa in constitutione Sixti V. de qua in præcedenti notabili, ubi quinquaginta Cardinalibus Presbyteris assignantur quinquaginta tituli, & quatuordecim Diaconis totidem Diaconia, & in §. 7. in fin. interdicitur ne unquam aliqua ex Diaconis Presbytero, neque contra ullus ex titulis Diacono Cardinali concedatur, vel assignetur. Verum tamen quod attinet ad dispositionem huius textus prædicta distinctio impertinens est, quia si Cardinales sint Presbyteri, sive Diaconi, & sive habeant titulum, sive Diaconiam, habent indistinctè in suis Ecclesiis & Capellis subiectis jus episcopale, ut conclusum est in præcedenti notab.

22 Septimo nota ibi, Ecclesia S. Laurentij in Demafio, juncta supra scriptione, huiusmodi Ecclesiam esse titulum Presbyteri Cardinalis. per litteras Clementis VII. Ecclesia hæc Vicecancellario pro tempore existentis perpetuo concessa, & assignata fuit, ut referunt in prædicta Bulla Sixti V. ubi etiam in §. 5. disponitur, ut alius præterea titulus ultra numerum præfixum additus sit, ut cū quando contingat Diaconum, vel Episcopum Vicecancellarium esse, & ideo eundem prædictæ Ecclesie S. Laurentij præfere, alicui Presbytero Cardinali proprius titulus non desit.

23 QUAERO, generaliter in secunda parte textus, an Capitulum succedat in jurisdictione Prælati vacante Ecclesia.

Pro clariori solutione distingue. Aut queritur de Capitulo Collegiatæ Ecclesie, quæ est titulus Cardinalis: Aut de Capitulo alicuius Ecclesie Collegiatæ; Aut de Capitulo Ecclesie Cathedralis.

In primo membro breviter concludo, mortuo Cardinali titulari jurisdictionem devolvit ad Capitulum ipsius Ecclesie. Textus apertus est in ver. Quando autem, & in hoc convenient omnes Ab hac tamen conclusione excipe correctionem, excommunicationem, suspensionem, & interdictum. Hæc enim quatuor Papa hic sibi reservat pro bono pacis, ut in ver. Excepto, & correctio intelligit iudiciale, sicut in puniendo crimina, distinguendo, & sententias ferendo, secundum Innocent. in fin. cum quo Host. Ioan. Andr. Bellam. & alii transeunt.

24 Sed hic querunt Doctores an prædicta quatuor, quæ excipiuntur, mortuo Cardinali Titulari de jure communi transeant in Capitulum, duæ sunt opinioniones: nam glossa ultima, ex eo quod Pontifex prædicta sibi reservaverit pro bono pacis, arguit ut seclusa reservatione, in Capitulum hæc transeant. Et ita jure communi inspecto secundum gloss. Capitulum vacante

Ecclesia potest iudicare, absolvere, & excommunicare, ad hoc c. *Cum olim, infra eod.* & c. *ad abolendam, de heret. cum aliis in glossa allegat.* & hanc partem amplectitur Abb. Antig. *hic in fin.* & Bellam. *in q. notab.* Sed alii, & forte melius, secundum Innoc. *in ver. Alii aliter, num. 2.* jurisdictionem, quam habet Cardinalis Titularis, non transire in Capitulum sede vacante quoad potestatem corrigendi, & fulminandi censuras. Tum quia cum excommunicatio sit mucro Episcopalis, cap. *Corripiantur, 2. q. 3.* Capitulum hanc potestatem excommunicandi non habet iure proprio, nec Cardinalis Titularis, vel alius Prelatus illam recipit à Capitulo eligente, sed à Papa, vel alio confirmatore, ut notatur in cap. *Quanto, supra de offic. Ordinar.* & consequenter talis potestas non est in Capitulum transmissibilis. Nec obstat iura allegata in glossa: quia loquuntur in Capitulo Ecclesie Cathedralis de quo dicitur infra in 3. membro. Item non obstat, quod Papa hac sibi referendo, videatur innere, ut prius competere Capitulum, Quoniam respondetur Papam noluisse hunc articulum diffinire, quia consuetudo Urbis contraria allegabatur, secundum quam Capitulum dicebatur posse excommunicare, & corrigere. Unde Pontifex ut legitimum vitaret & scandalum, noluit hanc consuetudinem approbare, sed ex suo officio pro bono pacis hoc fuit providentia reservavit, ut hic dicitur. Ita Innocent. quem totidem serè verbis referunt, & probare videtur Ioan. Andr. *num. 7.* Bellam. *num. 5. in 2. oppos.* & *num. 6.* & plerique alii. Prima tamen opinio videtur magis placere Hostiens. & eam sequitur Abb. *num. 2. in ult. notab.* quia intellectus Innocentii circa consuetudinem, quæ in Vrbe allegatur, est divinativus, & impropriè litteram huius text. ut hic per eum. Sed circa hunc articulum ulterius non insilio, quia hoc unum, est, quod mortuo Cardinali Titulari Capitulum non potest hodie causas criminales cognoscere, nec sententias promulgare. Unde parum refert utrum hanc potestatem non habeat ex iure communi, vel ex eo quod fuerit illi ablata per reservationem Papæ: nam cum talis reservatio sit in iure inserta, ut hic patet; est ius commune; sicut dicimus de reservatione beneficiorum vacantium in Curia, ut in cap. 2. *de praben. lib. 6.* & de privilegio in corpore iuris clauso; quod facit ius commune inter nominatos; ut notat glossa 4. cap. *Constitutionem, de regular. eodem lib.* & in Clement. *Dudum, 5. Verius, in ver. De iure, de sepult.* & apertius Ioan. Andr. post Hostiens. in cap. *xx parte, il primo, num. 3. super ver. Cateris, de decim.*

36 In secundo membro principali id est in Capitulis Collegiarum Ecclesiarum, quæ non sunt tituli Cardinalium, solutio quaestionis pendet ab alia inspectione, videlicet An illarum Prelati habeant de iure communi in ecclesia, & capellis eidem subjectis ordinariam, & quasi Episcopalem jurisdictionem; nam si eam non habent, frustra quaeritur an illa sit transmissibilis in Capitulum sede vacante, ut dicit Imol. *hic in fin. num. 2. vers. Ecce quomodo.* In hoc autem articulo quamvis nonnulli contradicant, ut latissime per Abbatem in cap. *Cum consingat, à n. 21. infra de ser. compet.* tamen magis communis, &

verior opinio est Prelatos inferiores, exceptis Cardinalibus in suis titulis, non habere ordinariam jurisdictionem de iure communi. Ratio est, quia solus Episcopus de iure fundat intentionem super jurisdictione ordinaria in tota diocesi, cap. *Omnes Basilica, 16. quasi 7. cap. Conquerente, de offic. Ordinar. cap. Cum Episcopus eodem titulo, lib. 6. cum multis similibus.* Unde inferior Prelatus, vel Plebanus, qui contendit jurisdictionem ad se pertinere, docere debet, alias succumbit, cap. *Dilectus, infra de capel. Monachorum, & cap. Cum olim, de prescrip. lib. 6.* & hanc opinionem sequuntur hic Bellam. *num. 6.* & Butr. *num. 11.* Ioan. de Lignano in Clem. *Ne in agro, de stat. Monachorum, relatus à Bellam, d. numero 6. vers. Lignano dicit sic.* Idem sentit Innocent. in cap. *Dilectus, in verb. hoc in, vers. Possit dici,* dum ait per hunc text. Cardinales in suis titulis habere ius pinguius, quam Plebanos, quia in ipsis institutio, & delictio, spectat ad Cardinales, sed in aliis spectat ad Episcopum ut in dict. cap. *Conquerente, de offic. Ordinar.* & hæc verba Innocentii sequuntur ibidem Ioan. Andr. *numero 9. vers. Sed posse dici, & Cardin. col. 2. in 2. oppos.* & Butr. in cap. *Dilectus, in 2. not. & num. 23. vers. In sua glossa, supra de offic. Archid. & contentidem Cardin. in Clem. Ne Romanis, 8. Irregular, num. 4. in fin. de elect. dicens hoc esse verius; & in c. *Cum venerabilis ad fin. de except. ubi ait Plebes non fundare intentionem suam in capellis de iure communi, nisi Ecclesia matrix esset titulus Cardinalis, per hunc textum, & subdit se ita sapius consuluisse, præsertim in ardua lite inter plebem de Cento, & Ecclesiam Centi. Et ejus cons. 63. quod incipit. Thema tale est Plebs Sanctæ Mariæ de Cento, & eum sequitur Felin. *hic numero 1. vers. & dicit Cardinalis, & in dict. cap. Cum venerabilis, numero 32. infra de except. ubi ponit regulam cum quinque fallentiis.* Et hæc opinio servatur in Curia. Nam probata existentia ecclesie, vel capelle intra fines alicuius diocesis, tam in Rota, quam in sacra congregatione concilii illic dari solet Episcopo diocesano mandatum de manutentione in exercitio totius jurisdictionis Episcopalis ex sola existentia iuris communis, quamdiu inferior non docuerit jurisdictionem de iure speciali ad se pertinere; ut plene scripsi in cap. *Nullus, num. 27. infra de Paroch. & vide quod dixi in cap. Significasti, numero 2. & seq. infra de foro compet. Itaque inspecta iuris communis dispositione inferior Prelatus, seu Plebanus non vindicat sibi jurisdictionem in Ecclesia, & capellis eidem subjectis, & consequenter frustra quaeritur, ut in initio dixi, an huiusmodi iurisdictio mortuo Prelato sit transmissibilis in Capitulum.***

37 Sed quia talibus potest competere iurisdictio de iure speciali privilegii, statuti, consuetudinis, prescriptionis, c. *Cum ab Ecclesiis, de offic. Ordinar. d. c. Cum olim, & c. Auditis, de prescrip. c. Accedentibus, de excess. Prelat. cum multis similibus.* Ideo succedit quaestio. An talis iurisdictio competens Prelato Ecclesie inferioris, quæ non est titulus Cardinalis, transeat in Capitulum.

Et quidem Egid. Bellam *hic numero 6. Sed pone, tenet, licet vacillando.* iurisdictio ad matricem Ecclesiam, & ejus Prælatum de iure aliquo speciali pertinentem Ecclesia ipsa vacan-

te in ejus Capitulum, seu Collegium, non transire. 40 Tum quia licet hoc sit expressum in Capitulis Cathedralium Ecclesiarum, ut in cap. *Cum olim, infra eod.* cum suis concord. tamen in Collegiis inferiorum Ecclesiarum hoc non reperitur iure cautum: & devolutio jurisdictionis induci non debet nisi in casibus in iure expressis, cap. *Quamquam, cum ibi notatis, de elect. lib. 6.* & eo magis, quia inter hæc magna est rationis diversitas: nam in Cathedrali, si in jurisdictione Capitulum non succederet, non esset alius, qui posset huic defectui providere: sed in matrice secus; quia ad eum Episcopus, qui adiri, & providere potest ad hoc quod notat Archid. & Io. Andr. in cap. *de testam. lib. 6.* quos sequitur Felin. *hic col. 3. post princ. vers. Quarto arguitur, decedentes Episcopus sede Abbatiali vacante succedere Abbati in danda licentia Monacho acceptandi executionem testamenti; quia secundum eos Episcopus habet curam statûs Monasterii vacante sede, & ipse dat administrationes in temporalibus, & spiritualibus. Non obstat hæc decretalis; tum quia loquitur in Ecclesia, quæ est titulus Cardinalis; tum quia varios recipit intellectus; tum vero quia non apparet quæ iura pro matrice Ecclesia hic allegata, & producta fuerint secundum Bellam. qui tamen in 42 fin. nihil decidit, sed cogitandum relinquit. Sed huic opinioni non obstat ad hæc Innocentii in cap. *Cum recessissent, de constitut. quem refert. & sequi videtur Abb. in cap. Cum dilectus, num. 9. supra de consuetud. dicens plerisque voluisse, ut mortuo Prelato inferiori, Capitulum non succedat in illius jurisdictione, & idem Innoc. *hic, & post eum Butr. Imol. & Domin. relati à Felin. col. 3. post med. vers. Secundo est decisio: nam ut ipsi dicunt, si est capitulum Ecclesie tituli Cardinalatus, tunc Capitulum succedit, nisi aliquid reperitur exceptum, prout hic factum fuit: & ideo sicut Capitulum Ecclesie Cathedralis succedit, cap. *Cum olim, infra eodem* ita succedit Capitulum titularum Cardinalium: Si autem loquimur de aliis matricibus Ecclesie, tunc Capitulum de iure nihil sibi vindicat vacante Ecclesia in Capellis eidem subjectis. Idem tenet Imola *hic in prima columna, vers. Sed certe, dicens speciale esse in titulo Cardinalis, ut iurisdictio quoad quendam transeat in Capitulum Sede vacante.* Ergo secus in aliis, l. ius singulare. ff. *De legib. Idem Cardin. hic col. 2. in 3. oppos. vers. Et dicit Ioan. Monachus, ubi ait, quod hic dicitur, quod Capitulum succedit Presbytero Cardinali vacante sede, non habere locum in alio Prelato non Episcopo, qui non est Cardinalis: & ita interpretatur responsum à Papa Bonifacio datum Ioan. Monacho Cardinali: & pro hac opinione allegari possunt qui dicunt in Capitulum Sede vacante non transire illa, quæ competunt Prelato de iure speciali, glossa in cap. *Scriptum in ver. Temporis, & ibi Abb. in 5. col. de elect. Innoc. in cap. Verum, & ibi etiam Felin. in princ. infra de foro compet. Et ideo Capitulum Paduanum non succedit in potestate conferendi gradum Doctoratus, & Magisterii, qui competit Episcopo de iure speciali, secundum Cardin. in cap. Verum, & Ioan. de Anan. *hic numero 7.* nec in jurisdictione delata, ut dicam infra n. 54. nec in feudali jurisdictione, Prosp. Fagn. in 2. part. primi Decretal.*****

ut per Ioann. de Anan. d. numero. de quo plene in d. cap. *Verum, & pro hac opinione Felin. hic col. 3. vers. Sed adverte, inducit septem motiva, concludens eam in puncto iuris posse sustineri; sed non responderet objectis, & fatetur materiam esse dubitabilem; sic tamen servari de consuetudine videtur attestari Speculator in tit. *de stat. Monach. numero 26. vers. Viginti prima, ubi dicit Monasterio vacante quosdam tenere totam potestatem residere penes Capitulum; idemque Capitulum, sive Conventum posse Monachos recipere, maxime de Episcopi voluntate. Sed statim subdit; contrarium tamen servari videmus, & bene, arg. cap. Illa, Ne Sede vacante, & cap. Novit, de his que à Prelat. sine consensu Capit. nisi velimus referre dictum Speculatoris ad solam receptionem Monachorum quod hodie expeditum est in cap. *fin. de regular. lib. 6.***

Contrariam opinionem, videlicet etiam in Ecclesiis inferioribus, quæ non sunt tituli Cardinalium, mortuo Prelato jurisdictionem ad Capitulum devolvi, amplectitur Abb. *hic num. 2.* ubi post multa concludit, quod ubi potestas aliqua ratione Prælatuæ competit Prelato, eo mortuo illa potestas transeat in Capitulum, exceptis his, quæ non possunt explicari de vacante, ut alienatio bonorum. Et idem firmat in cap. *Bona, num. 12. vers. Notabis duo, de appellat. & latius in cap. Ea que, num. 9. de stat. Monachorum Cardinal. post laud. in Clem. Ne in agro, 8. Abbat. in 2. quest. 100. tit. dicens mortuo Abbate totam administrationem spirituales, & temporales transire in Conventum, & ita servari de facto, idem Io. de Imol. *ibi, num. 70. vers. Sed quid de causa mortui.* Movetur Abbas primo per illum textum dicens non esse alibi ita expressum, ut ne dum in Ecclesia Cathedrali sede vacante succedat Capitulum, sed etiam in Ecclesia inferiori. Sed certe hic textus parum facit, quia loquitur in titulo Cardinalatus, in quo secundum Innocent. & alios præallegatos hoc est speciale. Unde non debet extendi ad alias Ecclesias & considero rationem diversitatis; quia Cardinalis in suo titulo habet jurisdictionem ordinariam de iure communi, ut hic patet, & firmatum est supra in 3. notab. Reliqui autem Prelati Collegiarum Ecclesiarum eam non habent nisi de iure speciali, ut similiter conclusum est supra, num. 38. Unde non mirum si in primo casu transeat in Capitulum, non autem in secundo, quia quæ competunt Prelato de iure speciali, in Capitulum non transeunt, sed illa tantum, quæ competunt de iure communi, ut supra dixi num. 43. Deinde movetur Abbas, quia potestas est in ecclesia, & dignitate, & Prælatus & Capitulum faciunt unum corpus, ut in cap. *Ea noscitur, de his que sunt à Prelat. merito mortuo Prelato succedit Capitulum.* Sed hæc illatio non videtur concludens, nisi quando potestas est simultanea, seu communis inter Prælatum, & Capitulum, in quo casu loquitur textus in dict. cap. *Ea noscitur.* Tunc etiam absque dubio concedendum est jurisdictionem ad Capitulum devolvi, per textum in cap. *fin. de regular. lib. 6.* & facit, cap. *Vn. Ne Sede vacante, eodem lib. secundum Felin. hic col. 3. ad fin. vers. Secundus casus.* Secus si potestas competat solum Prelato, quia tunc eo mortuo, & sic capite de medio sublato, corpus*

Capituli remaneat acephalum, cap. Nulla ratio-
ne, 93. dist. 5. Generaliter, in athen. de appellat.
Innoc. in cap. Constitutus, de relig. domib. unde
ad illud non fit jurisdictionis devolutio, nisi sic
expressum in iure, prout est expressum in Capitu-
lo tituli Cardinalatus, ut hic in Capitulo
Ecclesie Cathedralis, ut cap. Cum olim, infra
eod. & plenius dicitur in tertio membro. De-
mum movetur Abbas per doctrinam Innoc. in c.
Dilectus, in princ. de consuetud. ubi dicit mortuo
Abbate administrationem transire in Capitu-
lum. Sed neque hæc doctrina videtur urgere;
quia quando non queritur de jurisdictione, sed
de administratione bonorum, concedendum
est Conventum succedere Prelato inferiori, per
cap. Equus, §. Quodsi abbas, de stat. Monachor-
um, & in dict. cap. fin. de reb. reg. lib. 6. secundum
Felin. hic num. 2. col. 3. vers. Primum est. Verum ta-
men ut subdit Felin. dist. 101. 3. ad fin. etiam ubi
jurisdictio spectat de jure speciali ad solum Pre-
latum, communiter tenetur, ut capitulum suc-
cedat in illa, & ista opinio secundum eum se-
quenda est, tum propter auctoritatem Abbatis
& eorum, quos allegat, tum propter consuetudi-
nem, quæ est optima dubiorum interpretis,
cap. Cum dilectus de consuetud. & de ipsa at-
testantur Doctores in dict. Clem. ne in agro hanc
etiam opinionem communiter teneri affirmat
Ioan. Franc. Pavin. in dict. tract. de offic. & potest.
cap. Sede vacante, prelat. 6. vers. Septima Sedes,
numero 18. eamque sequuta est Rota in Bag. n.
jurisdictionis, 72. Item in dict. Coram Cardinali
Cavalerio, quæ habetur impressa in rec. part. 1.
decis. 348. ubi resolvit Capitulum Collegiatæ
Ecclesie de Covarruzias, cujus Abbas jurisdi-
ctionem habet quasi Episcopalem cum territo-
rio separato, Sede Abbati vacante succedere
in jurisdictionalibus, & in specie in jure vibran-
di, licet Capitulum Ecclesie Cathedralis.

49 In tertio membro principali, idest in Capitu-
lo Ecclesie Cathedralis constituenda est regu-
la affirmativa, videlicet mortuo Episcopo
jurisdictionem Episcopalem ad capitulum devolvi,
ut probant jura in cap. Cum olim, infra
eod. cop. ad abolendam, infra de hæret. cap. Vn. in-
fra hoc tit. lib. 6. cap. 1. de institut. eod. lib. Clem. 1.
de hæret. & firmant hic Innoc. numero 2. Abb. An-
tiq. in princ. Hostiens. num. 5. Bald. num. 1. & re-
liqui omnes, & quamvis nonnulli constituant
contrariam regulam negativam, videlicet, juris-
dictionem vacante Episcopatu non devolvi ad
capitulum nisi in casibus in jure expressis: ta-
men contrarium tenent omnes, ut dixi in dict. c.
Cum olim, in 1. notab. Quare capitulum Sede
Episcopali vacante potest judicare, absolvere, ex-
communicare. ut cap. Vn. infra eod. lib. 6. gloss.
fin. & omnes hic, non tamen potest anathematiz-
are, idest excommunicare cum solemnitate,
de qua in cap. Debent, 11. quest. 3. & est commu-
nis opinio, ut hic testatur Ioan. de Anan. num. 2.
Item postvisitare, & procuraciones recipere,
ut censuit Rota in causa Burgen. Procuracionis
18. Martii 1592. coram Orano, quæ refertur in
præalleg. dec. 346. num. 2. part. 1. Recent. per do-
ctrinam Archid. in cap. Si Episcopus, numero 2. de
supplen. neglig. Prælator. lib. 6. & collectat. in dict.
cap. Cum olim, num. 3. infra eod. cum aliis tunc
51 allegat. Item potest de delictis etiam extra visi-

tionem contra certas personas inquirere, ut
dixit Rota in dicta causa Burgen. jurisdictionis & dec.
166. numero 2. part. 3. Recent. per doctrinam Vi-
talini in Clem. 1. numero 177. de hæret. &
Feder. de Sen. cons. 16. incipien. Capitulum Eccle-
sie Cathedralis, numero 1. in fin. ubi dicitur in punien-
dis criminibus, & excessibus, & reformandis
moribus Capitulum id posse sede vacante, quod
52 potest Episcopus, Item potest vindicare Fisca-
lem Episcopi prædefuncti, ut resolvit Rota in
53 præcitata decis. 166. per totam. Item potest ita-
tura condere, non tamen duratura in tempus
Successoris, de quo dic plene, ut per Feder. de
Sen. dist. cons. 16. & generaliter potest omnia er-
cere, quæ sunt jurisdictionis Episcopalis, ut
notant omnes hic, & in dict. c. Cum olim, ma-
ximè Abbas circa fin. Rota decis. 166. num. 1. part. 3.
& deo. 632. num. 4. part. 2. recen.

54 Excipe primò à prædicta regula jurisdictio-
nem Episcopo competentem non jure suo ordi-
nario, sed jure delegato, quæ vacante Episco-
pato in Capitulo non transit, etiamsi compe-
tat Episcopo ex generali delegatione Sedis A-
postolicæ, ut sentit Innoc. in cap. ad abolendam,
numero 1. vers. Item Episcopus, & Capitulum, &
apertius ibi Ioan. Andr. super ut gloss. infra de
hæret. Feder. de Sen. cons. 10. incipien. An Capitu-
lum, post princ. vers. Sicut iure ipsius dixi, Et
quamvis multi contradicant, tamen hæc par-
tem tinentur, & verior esse ostendunt Card.
in Clem. 1. quest. 8. de hæret. & Abb. in d. cap.
Cum olim, num. 2. vers. Quinto dicitur Franc. in
cap. Vn. numero 6. infra eod. lib. 6. Ex quo notabi-
55 liter infero, ut potestas à Concilio Tridentino E-
piscopis attributa tamquàm Sedis Apostolicæ De-
legatis defuncto Episcopo in Capitulum non
transfert. Secus si competat illis utroque jure,
scilicet Ordinario, & delegato, velati si concilii
dec. illis facultatem procedendi etiam autori-
tate Apostolica, Ideoque Sacra Congregatio
censuit facultatem transferendi beneficia sim-
plicia ab Ecclesiis collapsis competentem Epi-
56 scopo ex cap. 7. sess. 27. transire in Vicarium Ca-
pituli Sede vacante, quippe decretum illud non
dicit simpliciter auctoritate Apostolica, sed ad-
dita particula, etiam, quæ est simpliciter juris-
57 dictionis ordinariæ, ut fufius dixi in cap. ad
audientiam, il primo, num. 46. inf. de Eccles. adhi-
can. Quod nota propter ea, quæ de Cardinalibus
in suis titulis dicta sunt supra num. 16. & quid
in jurisdictione voluntaria, vide Rotam in præ
allegata pecis. 166. num. 5. part. 3. Recent.

57 Excipe secundo, à prædicta regula collatio-
nem beneficiorum, in qua Capitulum non suc-
cedit sede Episcopali vacante, cap. illa, infra ne
sede vacante, & dict. cap. 1. de institut. lib. 6. Host.
hic numero 4. vers. Beneficia tamen, Cardin. num. 2.
& consentiunt omnes; licet possit præsentatio-
nem admittere, & instituire, ut patet in d. cap.
1. & hic notant Ioan. Andr. num. 10. vers. in glossa.
& ibi conferendi, & Cardin. dicto num. 2.

58 Excipe tertio, à prædicta regula alienatio-
nem bonorum, quam Capitulum facere non
potest vacante Episcopatu, cap. Si qua de rebus,
12. quest. 2. gloss. 1. in cap. Si quis Episcopatus,
10. quest. 2. gloss. ult. in dict. cap. Cum olim, & ibi
Butr. numero 16. infra eod. Quid autem in casu
magnæ

magnæ necessitatis, notant Hugo, & Joannes in
d. cap. Si qua, de rebus, in gloss. 2.

59 Excipe quarto, licentiam transfundi ad aliam
Ecclesiam, quam Capitulum Clerico imperituri
non potest Sede vacante, cap. Præstari 24. dist.
cap. Fraternalitatem, 71. dist. Et est ratio, quia
ibi est quadam alienatio personæ, sed Capitu-
lum sine consensu Prelati bona Ecclesie aliena-
re non potest, d. cap. Si qua de rebus. Major au-
tem est alienatio personæ, quam rerum, c. Pra-
cipimus, 12. quest. 1. quam rationem assignat
glossa 2. in d. cap. Fraternalitatem, Item glossa ult.
in d. cap. Cum olim, & ibi etiam Host. numero 1.
Butr. numero 16. & alii communiter.

60 Excipe quinto, ordinandi licentiam, & liti-
as dimissorias, quas Capitulum sede vacante
infra annum à die vacationis concedere non
65 potest, nisi arctatis ratione beneficij recepti, vel
recipiendi; alioquin Capitulum, & sic ordinari
incidunt in penas à Tridentino Concilio statu-
tas in cap. 10. sess. 7. Quod decretum intelligitur
de Capitulo Ecclesie Cathedralis, ut idem inter
Concilium postea declaravit sub Pio IV. in
cap. 10. sess. 23. & modificatur dispositio cap. Cum
61 nullus, de tempor. ord. lib. 6. Solum autem Ca-
pitulum ex S. Congregationis sententia quibus
casibus potest dimissorias concedere, potest or-
dinum interstitia remittere, non item Capituli
Vicarius, nisi ex mandato speciali.

62 Sed hic incipit dubitari an Episcopo exilente
hæretico facultas concedendi dimissorias jux-
ta d. cap. 10. sess. 7. pertinet ad Capitulum Ca-
thedralis Ecclesie; An eo casu, quo Capitu-
lum concedere potest dimissorias, si Canonici
propter hæreses dispersi sint, & nequeant con-
venire, aut conveniri sine difficultate, sufficiat
hæreticis dimissorias ab uno aliquo ex Cano-
nicis Cathedralis Ecclesie, aut omnino sine
dimissoriis adire pro suscipiendis Ordinibus vi-
cinorem Episcopum. Die 14. Januarii 1588. S.
Congregatio Cardinalium concilii Tridentini
Interpretum. Ad primum censuit ad Ca-
63 pitulum pertinere si Episcopus sit notorie hære-
ticus. Ad secundam, & primam ejus partem
sufficere habere dimissorias à residuibus Ca-
pitularibus, etiam si unus dumtaxat resideret;
quia jus Capituli etiam in uno conservatur,
gloss. penult. in cap. Gratum, ubi Abb. num. 9. de
postulat. Prælator. Ad secundam partem, neque
adeundum viciniorum Episcoporum, neque Metro-
polititanum, sed adeundam Sedem Apostoli-
cam.

64 Excipe sexto, à prædicta regula ea, quæ sunt
ordinis Episcopalis, quæ mortuo Episcopo ad
Capitulum non devolvuntur, sed secundum ali-
quos ad proximum superiorem, scilicet Archie-
piscopum, vel Patriarcham, qui vel ex expediet
per se ipsum, vel Visitatore constituit, per
quem expeditantur, cap. Obitum & cap. Cati-
nensis, 61. dist. & hoc residet Innoc. hic numero 2.
qui tamen remittit, ad cap. ad abolendam, infra
de hæret. Verum gloss. ult. hic dicit ea, quæ mi-
nisterium consecrationis desiderant, ad Capitu-
lum devolvi, non quidem, ut illa exerceat per
se ipsum, quia nec per minorè expediti possunt,
cap. Agus, infra de consecrat. Eccles. vel altar.
cap. Quanto, supra de consuetud. Sed ad illa expe-
dienda vocabit quæ maluerit ex vicinis Episco-

pis cum cautela studio, idest cum protellatio-
ne quod per hoc nihil juris illi Episcopo acqui-
ratur, cap. Postquam, & ibi gloss. ult. 7. quest. 1.
Et hoc dictum glossa probare videtur Hostien.
numero 4. Ioan. Andr. num. 10. Butr. num. 14. &
dicunt esse verius Cardin. numero 1. in 2. opposit.
& Abb. num. 3. & clarè probatur in cap. Cum
nullus, de tempor. ord. lib. 6. ubi expressum est
Capitulum sede vacante, posse dare licentiam
ordinandi. Facit text. in cap. Suffraganeus, de
elect. ubi electus in Archiepiscopum, & confir-
matus, licet pallium non receperit, potest in sum
Suffraganeum non per se ipsum, sed per alios Suf-
fraganeos consecrare, licet licentiam dare non
possit, ut subditi sunt ab alio Episcopo ordinar-
tur, secundum Abb. ubi supra, & ita in hoc jus
pinguius habet Capitulum, quam confirmatus,
ut in d. cap. Cum nullus. Item facit glossa ulti-
ma, in cap. Dilectus, supra de ordinar. dum
asserit collationem Ordinum, & Sacramentorum
esse de lege jurisdictionis. Et quamvis Innoc.
ibi dicat hoc videri mirabile dictum; id tamen
probat cap. Interdiximus, 16. quest. 1. secundum
Ioan. Andr. in idem num. 11. Nec placet distinctio,
quam hic facit Ioan. de Imol. num. 3. in gloss. fin.
vers. Potes. dicere: videlicet quod Capitulum
sede vacante possit per alium expedire ea, quæ
sunt ordinis Episcopalis negligente Superiore,
alias secus: quoniam hæc distinctio jure non
probatur: & videtur contra prædictam Decre-
talem, cum nullus, quæ hoc jus tribuit Capitu-
lum principaliter, non autem jure devolutio
ob negligentiam Superioris. Aliæ exceptiones
ad regulam superscriptam haberi possunt ex
Ioan. Andr. in cap. an infra hoc tit. lib. 6. Ma-
teria enim eget declaratione, & multa sunt, quæ
in Capitulo non transunt, ut ibi per eum,
& fufius per Ioan. Franciscum Pavinum in suo
tractatu de potestate, & offic. Capituli sed. vac.

65 Ceterum et si jure communi inspecto vacante
Episcopatu Capitulum non ardeatur ad consti-
tuendum Vicarium, sed possit jurisdictionem
ad se devolutam per se ipsum exercere, ut notat
Abb. in cap. Irreservabilis, numero 2. supra de offic.
Ordine & Felin. in cap. Cum olim, n. o. infra eod.

67 Hodie tamen servari debet jus novissimum
Concilii Tridentini in cap. 16. sess. 24. quo statu-
tum est, ut Capitulum teneatur infra octo dies
post mortem Episcopi Officiale, seu Vicarium
constituere, vel existentem confirmare, qui sal-
tem in jure Canonico sit Doctor, vel Licentia-
tus, vel alias quantum fieri poterit idoneus,
Alioquin ad Metropolitanum deputatio hujus-
modi devolvatur. Et si Ecclesia ipsa Metropolita-
na fuerit, ad antiquiorem Suffraganeum; & si
exempta, ad propinquiorem Episcopum.

68 Circa hoc decretum animadvertendum est
primò, quod et si jure communi Capitulum
Sede vacante deputare possit duos Officiales, seu
Vicarios, ut probat textus in c. ante, ibi unum,
vel duos, de cler. agrotan. lib. 6. & per illum
textum firmat Ioan. Franc. Pavin. d. tract. de
offic. & potestate Capit. Sede vacan. part. 2. quest. 10.
num. 6. tamen post Concilium ita demum pos-
sit duos constituere, si ita te habeat immemo-
rabilis consuetudo, ut fuit sæpius resolutum;
& in specie cum Capitulo Tridentinum consue-
tum à tempore immemorabili Sede vacante
duos